

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK
4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.
Nyitási óra 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 332.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, március 21.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolók: Arkd — két kerület.
- A balpárt tovább obstruál.
- Polónyi kudarca.
- Plágium és magánlaksértés.
- Kossuth sírjánál.
- Zsur-témák.
- Tóth Ede fia öngyilkos.
- Utazás a Párvi-Ogy körül.
- A Kossuth-társaság közgyűlése.
- Mit rejt a gyomor?
- Kézrekerült kabáttolvaj.
- Hosztalak redívivus.
- Zsarolók.
- Tárca: A képkiallításról.

Arad — két kerület.

Arad, március 20.

A választójog reformjának hét sárkánnyal őrizett műhelyéből egy bennünket érdeklő részlet szabadult ki. Megbízható helyről jut tudomásunkra a hír, hogy a választókerületek új beosztása alkalmával Arad két kerületre fog oszlan, amelynek egyikéhez Mikalakat is hozzákapcsolják.

Maga az a tendencia, amely a választókerületek új beosztását vezeti, elejétől fogva kétségtelenné tette ezt az újítást. A kormánynak az a terve, hogy a városokban a kerületek számát növelni fogja, viszont a vármegyékben, különösen a nemzetiségi vidékeken több kerületet fog egybevonni. A városok magyarsága így ellensúlyozná a nemzetiségek biztos kerületeit, amelyeket tőlük elvenni alig lehet. S valószínű, hogy egész Arad megye

két képviselő-választói kerületre fog oszlan, tehát ugyanannyira, mint Arad város.

Aradnak a mai viszonyok mellett is meglenne a jogcíme ahhoz, hogy két képviselőt küldjön a parlamentbe. A képviselő-választók száma jóval meghaladja a háromezretet. Miskolc, amelynek lakossága kisebb Aradnál, két mandátum felett rendelkezik. Debrecen, amelynek választói alig felével tesznek ki többet, mint az aradiak, három képviselőt választ. Marosvásárhely, Kecskemét, Szeged, Nagyszében, Szabadka, Pozsony, Kolozsvár, szintén kettőt-kettőt. Ha most már figyelembe vesszük, hogy a választójognak kisebb arányú kiterjesztése mellett is Arad választói nyolc-tízezerre fognak szaporodni, akkor kétség se lehetett az iránt, hogy a várost két kerületre fogják osztani.

Van ennek különös fontossága, haszna a város érdekeire. Bizonyos, hogy van. Már maga az is nagyobb súlyt ad a város szavának, kívánságainak, hogy a parlamentben két helye van. Megeshetik, hogy ez a két képviselő különböző pártnak tagja lesz, de a város közönsége, törvényhatósága által kifejezett kívánságoknak bizonyára egyforma szöszólói lesznek. S mivel megszoktuk — és ez szükségessé is vált, — hogy a város országgyűlési képviselője a kormánnyal, minisztériumokkal szemben a város ügyeinek kijárója legyen, az is kétségtelen, hogy Aradnak egyre tágabbkörű érdekei is erre a hivatásra két ember tevékenységét követelik.

Ujdonság, s mint ilyen, különös érdekességű, hogy Mikalakat politikai tekintetben Aradhoz kapcsolják. Ez az egyesítés levezetője a területi és közigazgatási egyesítésnek, amely nem lehet messze az évtizedek jövődjé sorában. A vasut körül, a Maros mentében folyó építkezések, s egyéb munkálatok mind közelebb hozzák Mikalakat Aradhoz. A vasutasok telepe, Ujmikalaka, amely még a falu területéhez tartozik, mintegy összekötőnek készült a kettő között. A legmerészebb álmokban lerajzolt Nagy Arad, amelyhez Ujaradot, Zsigmondházát, Mikalakat számítják, az utóbbi felől fog leghamarabb megvalósulni s elősegíti a város fejlődését, terjeszkedését.

Ha tehát a legközelebbi választást már az új választójog alapján fogják megtartani — ez eddig bizonyos volt, de lassanként kétségbe kell vonni, — Arad eleven, lüktető politikai nyüzsgésre számíthat. Két mandátum, mindegyikre néhány jelölt, s e mellett pedig a politikai jogok nagy számu új birtokosainak első szereplése, bevonulása az alkotmány mezőire, az előrelátható új pártalakulások, amelyek hullámai addig bizonyára ide is elgyűrűznek, — mindez a legközelebbi választásnak egészen új, az eddigiektől elütő képet fog adni. Kíváncsi érdeklődéssel várjuk ezt az alkalmat, nem kisebb kíváncsisággal, mint aminővel a politikusok a választói reformnak átalakító, új politikai irányokat csapó hatását várják.

A képkiallításról.

Az Eggenbergerék Aradon levő műkiállításáról legutóbbi számunkban már hoztunk ismertetőt. A vidéki tárlatok kvalitásának átlagát magasán felülmúló tárlatról egy lelkes aradi műbarát még az alábbiakat írja:

Az Eggenberger-cég inkább a konzervatív művészetnek terjesztését tűzte ki célul s így ezen alkalommal is teljesen kihagyta az ultramodern, szecessziós irányzatokat, melyek ellentétjelül a lilával, kékkel, sőt a régi igazi művészetnek.

Eihalt nagyjaink műveiből is hozott egy kisebb gyűjteményt. Az élő jelesek és fiatalok gyűjteménye már jóval nagyobb s összesen 125 darab.

Itt van Munkácsynak muzeális becsű „Falu hőse” festményének első vázlata, amely után készült a nagy kép, melyet Köln városa váltott magához 80.000 koronáért. Az első gondolatot veti itt vászonra a nagy mester, az öt annyira jellemző széles ecsetvonásokkal. A képen utóbb sokat változtatott, javított, melynek nyomai a vázlaton is találkoznak. Ezen kompozíciója igazi magyar tárgyánál fogva is bennünket közelebről érdekel.

A közelmúltban elhunyt Lotzól is van néhány kisebb méretű alkotás, mely a nagy mestert különböző korszakaiban mutatja be. Itt van a „Vágtató csikós”, a 60-as évekből, mely időben a mester kizárólag magyar zsánert festett 10—15 forintért bankóban vagy kézzel.

tásért, mert ebben az időben ilyen volt a magyar művész honoráriuma. Itt vannak a nyolcvanas évek templomi falakról való vázlatai, továbbá művészetének zenitjén festett vázlatból egy lágy tónusu, finom vonású női akt. Ezek a lehetőségek, melyeknek női aktok voltak a nagy mester utolsó 15—20 esztendőjének kedvelt tárgyai, melyek közül a leghatalmasabb, a mély kompozíciója budapesti operaházi fresco.

Egy egy ceruza vázlatlaltal van képviselve a magyar festőművészek utódjai, nevezetesen, Barabás Miklós, kinek ecsetje, ónja örökölte meg az 50—60 as évek valamennyi politikai és művészi jelesét. Egy kis nádasat ábrázoló rajza van itt a korán elhunyt Mészöly Gézának, Balaton a festő poétájának. Azon keveseink közül való, kit külföldön szintugy ismernek az amatőrök, mint itthon s oly magas árral fésztek, akár csak Millet vagy Corot, a barbizoni iskola két jelesét.

Több tárlati és balatonai képpeccel vesz részt a magyar tájképrás két jeles régi művésze, az aeshetikus Kelety Gusztáv és a műcsarnoknak megalapítója óta ügybuzgó műtárosa, Telepy Károly. Nagy kort ért el s ezen idő nagy részét a magyar tájak megörökítésének szentelte. Megfestette Magyarország földrajzát a Kárpátoktól Adriáig, az ő gondos, finom, részletekig pontos ecsetjével.

Eihalt jelesek után most áttérünk a jól képviselt élőkre. Kezdjük állatfestőinkkel. Itt van pompás két birka festményével az utolér-

hetetlen Pállik, ki ezen zsánérével első a kontinensen. Külföldi amatőrök és műkereskedők hajtották fel árait oly magasra, ahol azok ma állanak. Itthon az arisztokráciának is keresett festője s nem egy díjat nyert telivért vagy egy kedvenc kutyát megörökített ecsetjével. Ezek óta dolgozik őfelségének és kíséretének egy nagy lovas csoport képén, amelyet azonban a kos és birka képek nagy kereslete miatt még soká nem fog tudni befejezni. A Szépművészeti Múzeum részére e téren vette meg a kormány 50000 koronáért egy legnagyobb méretű kos csoportot ábrázoló festményét.

A sivatag királyának, a magyar pusztá urának is itt van jellegzetes festője, a fiatalabb Vastagh Géza. Egy nagy, hatalmas orosz lánfejűt küldött s afrikai tanulmányutjából egy beduin fejet. Londoni műárusa ugyiszólván minden festményét lefoglalja s azért csak kevés marad itthon. Hatalmas bika festményeit az alföldi városok váltották magukhoz, míg a nagyközönség inkább az orosz lán, tigris, kacsa és más baromfi tárgyú képeivel látja el magát. Az utóbbiból került egy a müncheni pinakothekába is, mint harmadik magyar festmény.

A zsánerfestők közül igen szépen van képviselve Baditz Ottó néhány csinos lányfejjel, színpompás kidolgozásában. Deák-Ebner is küldött ugyancsak ily tárgyú festményeket, melyek inkább a miniature felé hajolnak. Egykor ezen művésznők festményeit is nagy áron fogják magukhoz váltani az amatőrök.

A balpárt tovább obstruál.

A horvát helyzet.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 20.

A politikai köröket természetesen a házzsabályrevízió sorsa érdekli leginkább. A képviselőházban holnap folytatják a revízió tárgyalását és pár napon belül valószínűleg megkezdik az indítvány részletes tárgyalását. A balpárt erősen készül a küzdelemre, a hangulat az obstrukciónak kedvez.

A házzsabályrevízió.

A képviselőház holnap, szombaton, fogja folytatni a házzsabályrevízió tárgyalását. Valószínű, hogy holnap, de legkésőbb hétfőn a záróbeszédet véget érnek, amire megkezdik a revíziós indítvány részletes tárgyalását. Az elnök ekkor ki fogja mondani, hogy az indítvány egy szakasznak tekintetik és ahhoz csak egyszer lehet hozzászólni, módosítványok azonban az egyes pontokhoz benyújthatók.

Ami a revízió esélyeit illeti, politikai körökben meg vannak győződve, hogy annak tárgyalását a következő két hét alatt teljesen befejezik, mire azután a Ház megkezdí húsvéti szünetét.

Az ellenzéki pártok hangulatát illetőleg megjegyezzük, hogy a nemzetiségi pártban a harci kedv erősen megcsappant, ami meglátszik abból is, hogy a párt tagjainak nagy része már napokkal ezelőtt hazautazott. Lapunk tudósítója beszélgetett a nemzetiségi párt egyik legagilisebb tagjával, aki azt mondta, hogy a nemzetiségi pártnak nem érdemes harcolni, először, mert a horvátok, akik ígérték, hogy feljönnek a küzdelmet erősíteni, cserbenhagytak őket, másodsor pedig azért, mert a nemzetiségiek az utóbbi időben azt kezdik észrevenni, hogy a magyar ellenzék, vagyis a balpárt küzdelme nem folyik olyan erélyvel, mint azt várni lehetne.

A balpártban a hangulat tegnap este nagyon harcias volt.

— Mindenáron tovább harcolunk teljes erőnkben — mondá Nagy György. — Jó, hogy nem jöttek a horvátok, mert ezek a mi küzdelmünket agyoncsapták volna.

A zágrábi tüntetések.

Josipovics Imre horvát miniszter a tegnapi zágrábi tüntetésekről egy hírlapíró előtt így nyilatkozott:

— A horvát kormánytól érkezett jelentések korántsem tüntetik fel a tegnapi esti zágrábi eseményeket olyan komoly színben, mint az újsághírek. Maga az a hír, hogy a zágrábi lakosság nem tudja magát az izgatók befolyása alól emancipálni, bizonyára megfontolandóvá teszi, nem szükséges-e most már fokozott rendőri óvintézkedések elrendelése. A horvát báni kormány saját hatáskörében ez irányban meg is fogja tenni a maga intézkedéseit, de különösebb politikai intézkedések megtételére még nem érkezett el az időpont.

Holló Lajos javaslata.

A képviselőház bankbizottságának tegnapi üléséről szóló tudósításunkból Holló Lajos javaslatának következő pontjai tévedésből kimaradtak, amelyeket pótlólag közlünk:

5. A bankszabadság mennyi időre szóljon?
6. Az állam és az ország közgazdasági érdekeinek védelme szempontjából milyen intézkedések teendők?

7. Különösen a pénzürték állandósága mely intézkedésekkel biztosítandó?

8. Az aranybaserzés és a közös bankkal való likvidáció hogyan ejtessék meg a legcélszerűbben?

A bizottság a szakértők meghallgatása és a kormány részéről megküldendő adatok beérkezése után a kérdés érdemére nézve veszi fel a tanácskozásokat és hozandó határozatát indokolt javaslat alakjában fogja a képviselőház elé terjeszteni.

Andrássy és a választójog.

Andrássy tegnapi nyilatkozatával kapcsolatban egy függetlenségi képviselő mondta a következőket:

— Hogy a belügyminiszter újra és pedig nyilvánosan tavaszra igéri a választói reformot, azt nem tekiathetem másnak, mint a szociáldemokraták tüntetése ellen alkalmazott preventív intézkedésnek. A függetlenségi párt programjában tudvalevőleg régóta benne van az általános szavazati jog. A párt egy-két, azóta különben is már kivált mágnástag ellenzésétől eltekintve, jóformán ellentmondás nélkül vállalkozott a reform megvalósítására. A vezérőbizottságban annak idején Andrássyék és a néppárt ellenezték. Ha most van a reformnak akadálya, akkor sem a függetlenségi pártban, hanem ismét Andrássyékénál és a néppártjánál kell azt keresni. Hiszen különben is Andrássy a belügyminiszter. Az ő főadata a választási törvény megalkotása. Nem a függetlenségi párté. Csodálatos, hogy a szociáldemokrata tüntetők mégis kizárólag csakis a függetlenségi párt ellen fordulnak, ennek az ablakait verik be, holott ez ablakok mögött igen sokan vannak, akik ép oly türelmetlenül várják az új törvényt, mint akár a jogtalanok. Ahol azonban ezt a törvényt sürgetni lehet, Andrássynál, ott egyetlenegy szociálista sem sürgeti. Azt hiszem, Andrássy nyilatkozata csak azért jelent meg, hogy ez a helyzet fönmaradjon és hogy az alkotmánypártnak és a belügyminiszternek a holnapi szociálista-gyűlésektől se legyen mit tartaniuk. El vagyunk készülve arra, hogy ezek is a függetlenségi párt ablakaiban fognak véget érni.

Wekerle a királynál. Budapestről jelentik: Wekerle Sándor miniszterelnök a jövő hét közepéig Bácsba utazik s kihallgatáson jelenik meg a király előtt. Ez az audiencia a horvát kérdésnek s a katonai kiegyezés dolgának egyformán szól s eshetőleg melyreható jelentőségű fordulat következhetik a nyomában. Kossuth Ferenc kihallgatásra való meghívása és ezzel a katonai kérdések egész komplexumának napirendre kerülése. Beavatott politikai körökben biztosra veszik, hogy nyomban a házzsabályrevízió vitájának befejezése után a politikai helyzet egészen a katonai kérdés jegyére kerül.

Gergely egy pompás kis leánykötőt küldött, amint egy kis angora macskával játszik, ugyancsak tőle látunk még néhány friss szilárd olasz tájképeket is. Margitai is itt van a vásznával s ezek tárgyait is mint mindig, az édes szerelem világából veszi. A bakfi, diák s huszárszerelme szántalan vásznán van meg ábrázolva s egy legutóbbi öfelségét is mosolyra derítette. Most elkalandozik a finom francia abbeig is, kikkel a szép rococo francia asszonyok oly szívösen vétkeztek, mert hisz azonnal megkapják a penitenciát is.

Patahy mesziről megismerjük nagy vásznairól, amelyekről elmaradhatatlan a magyar ló, paraszt és kuruc. Ezen népszerű alakok dominálják képek képeit.

Ki ne ismerne rá azonnal Peskére, látva a vászolt paraszt gyereket, amelynek humoros témáiban kifogyhatatlan Peske. Három tet-szetős képét is küldött.

Az A B C sorrendjében végére hagytuk az öreg Váczgy Györgyöt, ki már a 70 es bécsi világkiállításán nyert babért a cigány-életből vett képeivel. Igen jó az itt lévő „Sok a jóban” című képe is, midőn a paraszt gazdának megmutatják, hogy ikreket hozott neki a gölygő s az a bő áldás felett való megörökönyödésben a feje bubját vakarja.

Egész sorozattal jött Spányi Béla, a mo-csarak, láncok gölygők poétája. Azt hinnők, hogy ezen tárgyából már nem is mondhat újat, pedig a kis kollekció is tanulság rá, hogy minőgyan új mondanivalója. A mo-csarak világában egész misztikus bűbája, ra-

jongó természetimádás, meleg vonzódás a s-inekhez, mind szignaturája Spányi képeinek, amelyekről egy nagy darab Magyarország mosolyog rájuk. Egyforma és mégis más min-detik képen, a csillámó háncsu nyírfa, a lan-kás dunamenti vidék, az ezüstös hajnal, az aranyosan véres alkony. Mennyi poézis mindzeken! ... És méla borongás a messze mocsáron, a tóparti nádasban, a zizegő sás-erdőben s amelyik képen nincs se állat, se ember, az se neptelen: rajta az élet, a véges emberi életnél több — a természet élete. Bec-süljük meg benne azt a magyar művészt, aki majdnem egyedül halad azon a csapáson, amelyen tájképfestésünk Petőfije, Mészöly taposott művész képirásunk bozójában.

Ami Spányiról elmondottunk, ahhoz leg-közeliőbb ádának Tölgyessy Artur és Edvi Illés Aladár. Míg az előbbi a Balaton kifogyhatatlan színváltozásait, árnyalatait rögzíti meg vásznon, addig ez utóbbi a természet haldoklását, ta-vasz ébredését festi mindig igaz bravurral. Nagy sorozat képet hozott haza Rodostóból, melyet őss zsségében a kormány vett meg. Itt vannak a fiatalok közül mint a fentiek tanítványa Erdőssy, Kacz, Major, Nagy, Durich tet-szetős tájképekkel s nagyon méltányos árakkal. A miniature festők közül itt van a mindnyá-junknak kedves emlékében élő Velence festője. Hány, kinek a Márkus tőren, ha fest, azon ned-vesen kapdossák el a kis deszkáit a külföldi amatőrök. Pálya Csészin a piac világot festi hajszál finoman. Népszerű tárgyal, a színes népviseletekben pompázó menyecskék, piaci

alku, tere-tere s az édes pletyka. Nagyobb a bankó, amit képeleért kap, mint maga a fest-mény. Három talentes követője van képvise-lve hasonló tárgy képekkel, öcsce Károly, Rosenmayer és Romek.

Női alkotást látunk Édertől, ki ment Ben-czur tanítványa, előszoretettel kezeli az életerős, duzzadó színeket Innocent egy szép Madonna képet küldött, Balló pedig egy csendéletet. Az óriási arckép megöröcsülés miatt, amelyvel mindketten el vannak halmozva, nem igen ér-nek rá eladásra is festeni.

Kriesch egy torockól parasztnyecsckét küldött, Zempléni egy erős plenaire kertet, mindketten kollektiv kiállításukra gyűjtven erejüket. Tull és Tury kendvenc hollandi, ille-tőleg dalmát parti tárgy képekből küldtek. Mendiük Oszkár, Hollandiában megtelepedett festőnk egy hatalmas tengeri képet küldött. Nem igen sok kepe kerül hozzánk, mert a hol-landiai nagy idegenforgalom magával sopri ké-peit, csengő aranyakkal váltják magukhoz az amerikaiak. Ezzel együtt nagy mester ugy a nyu-godt, fenséges tenger festésében, mint az or-dió, tájékozó hullámok sziklatörésében, hol még a sirály is félve repülne.

Ha felemlítjük még ifj. Vastagh György szobrásznak kis pasztikál munkáit, melyek nagyon sikerültek s szerző őt öcsök s ha még felhívjuk a figyelmet az aradi művészek képeire, befejeztük szemlönket ezen sikerült kiállítás felett, amely méltán tarthat igényt a támo-gatásra.

Polónyi kudarca.

A budapesti esküdtsek előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 20.

A királyi kuria első büntető tanácsa Bernáth Géza elnöklésével ma hiraette ki a legfelsőbb bíróság döntését Polónyi Géza volt igazságügyminiszter bíróküldési kérelmében, melyet a Lengyel Zoltán ellen indított sajtópörben már régebben beadott. Polónyi a bíróküldést tudvalevőleg azon a címen kérte, hogy a budapesti esküdtbíróság, mely főképen demokratákból alakul meg, vele szemben, aki a demokráciákkal hadilábon áll, a legnagyobb mértékben elfogult és így féltő, hogy nem fog igazságos ítéletet hozni. Annak az igazolására, hogy a szervezett fővárosi demokraták milyen gyűlölettel vannak eltelve, körülbelül hetven újságot csatolt kéréséhez. Lengyel Zoltán a bíróküldési kérvényre ellenindítványt tett, melyben a bíróküldést ellenzi és ugyancsak több újságpéldánnyal igazolta, hogy neki is mennyit kellett szenvednie az ugynevezett kormánypárti sajtótól.

A kuria tegnap foglalkozott a bíróküldési kérelemmel. Valkay bíró, az ügy referense, a rágalalmazási pör ismertetése után felolvasta a koronaügyész indítványát. A koronaügyész azt indítványozta, hogy a budapesti esküdtbíróság helyett a pozsonyi vagy a győri esküdtbíróság delegáltassék. Indítványában a koronaügyész elsősorban megjegyzi, hogy Polónyi arra az állítására, hogy ellene Heltai Ferenc, Vázsonyi Vilmos és Sándor Pál tervszerű hajsztát indítottak s erre gyűjtést rendeztek, semmiféle bizonyítékot nem szolgáltatott és így kérelmének ez a része figyelembe nem vehető. De főforog az a valószínűség, hogy az esküdtkeket Polónyival szemben az antipátia, vagy a szimpátia fogja vezetni. Mert ebben a pörben nemcsak, hogy a fővárosi polgárság érdeklődése a legnagyobb mértékben föl van kelve, de ez az érdeklődés elfogulttá is tette a polgárságot, melyből az esküdtkek kikerülnek. Ehhez járul, hogy a polgárság a sajtó szuggesztív hatása alatt áll.

Bernáth Géza, a kuria első büntetőtanácsának elnöke pontban 12 órakor hirdette ki a kuria döntését a következő szavakkal:

Polónyi Géza panasza folytán Lengyel Zoltán ellen folyamatba tett rágalalmazási pörben Polónyi által beadott bíróküldési kérelem elutasítatik.

Az indokolásban Bernáth kifejti, hogy a perrendtartás 29. §-ának 2. pontja jelöli meg azokat a feltételeket, melyek fennállása esetén helye van a bíróküldésnek. Ebben az esetben az esküdtkek elfogultságáról vagy érdekeltségéről lehetne szó, azonban az esküdtkek erkölcsi vagy anyagi érdekeltsége nem is valószínű.

Lengyel Zoltán egy hírlapíró előtt a kuria határozatáról így nyilatkozott:

— Az egész bíróküldési kérelem kettős célt szolgált. Időt akart nyerni Polónyi, mert remélte, hogy a politikában is és a fővárosi életben is valami olyan fordulatot csinál, mely vesztett ügyét megmenthetné. A másik célja az volt, hogy a budapesti esküdtbíróságtól, nem annyira az esküdtkektől, mint a bíróságnak

hajthatatlan, törvénytisztelő, nagytekintélyű elnökétől megszabaduljon és egy olyan törvényszékhez kerüljön az ügy elintézése, amelynek tanácsa az óriási terjedelmű bizonyítási anyagot kedve szerint fogja korlátozni.

Ami a sajtót illeti, konstataálni kívánom, hogy cikkem megírása óta huszezer sornál több jelent meg ellenem a magyar sajtóban. Csak a Hajdu cikk alkalmával három kötetet állítottam össze az engem rágalmozó közleményekből. Egészen a múlt év őszéig az egész kormány-sajtó Polónyit támogatta és ami hátunk mögött alig állott néhány lap. Megcsufolása lett volna az igazságszolgáltatásnak, ha a kérelemhez hozzájárulnak és lealázása lett volna az egész fővárosi polgárságnak.

Tudomásom van arról, hogy a volt igazságügyminiszter minden követ megmozgatott, hogy épen a pozsonyi esküdtseket kapja meg, amelyiktől, — bár én egyáltalában nem hiszem — elfogult ítéletet remélt volna. Én ezzel szemben biztam a magam igazságában és egyetlen lépést sem tettem sem közvetve, sem közvetlenül.

A budapesti esküdtbíróság a sajtó-pert április hatodikán fogja tárgyalni. A tárgyalás körülbelül egy hétig fog tartani.

Plágium és magánlaksértés.

Szobrászok egymás ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 20.

A földmívelésügyi miniszter meghívásából ifj. Vastagh György szobrász mintázta és készítette a mezőgazdasági múzeum részére a díjazott tenyészállatok kisebbített szobrai. Időközben azonban megtudta, hogy Halász István szobrász, aki Sárosi Kapeller Ferenc miniszteri tanácsosnak a mezőgazdasági múzeum igazgatójának engedélyéből a múzeum épületének pincshelyiségében rendezte be műtermét, az ő szobrai plágizálja. Ezért szerzői jog bitóriása miatt fel is jelentette Halászt. Hogy azonban megdönthetetlen bizonyítékot szerezzon Halász plágizálása mellett, a múlt év október havában egy vasárnapi napon felkereste a múzeum igazgatóját s engedélyt kért tőle, hogy Halász műtermébe bemehessen. Az igazgató, tekintettel arra, hogy ő a pincshelyiséget Halász rendelkezésére bocsátotta s ez ott magának elkerítette műtermét rendezett be, megtagadta az engedélyt. Ekkor ifj. Vastagh György kijelentette, hogy miután ő szerzői jogbitóriás miatt feljelentést tesz Halász ellen, ha az igazgató most megtagadja tőle az engedélyt, ezzel megfosztja őt attól a lehetőségtől is, hogy bizonyítékot szerezzon Halász bűnössége mellett. Mindezekért annakidején anyagi felelősség terheli majd az igazgatót.

A miniszteri tanácsos ezen kijelentés után megadta az engedélyt, hogy ifj. Vastagh György lemehessen a műteremmé átalakított pincébe. Itt azonban újabb akadály állott útjába. Halász léccsel elkerítette műtermét s a kerítés ajtaja zárva volt. Vastagh György ezt lakatossal felnyitatta s a műteremben talált 27 darab gipszöntvényről határozottan konstataálta, hogy ezek az ő műveinek a plágiumai. Ezt a 27 darab öntvényt le is foglalta nyomban. Halász a lefoglalásba, mikor a műterembe jött, beleegyezett, de kijelentette, hogy ő Vastaghnak egyet-

len művét sem plágizálta. Mindössze annyit tett, hogy a múzeum igazgatójának megbízásából a megrepedezett, Vastagh által készített szobrokat betömte. Egyben pedig büntető feljelentést tett ifj. Vastagh György ellen magánlaksértés vétségéért. A büntető járásbíró Vastagh Györgyöt felmentette ezen vád alól, mert úgy találta, hogy Sárosi Kapeller miniszteri múzeumi igazgató jogosíva volt a múzeumi épületében levő műterembe, amelyért Halász bért nem fizet, a belépési engedélyt ifj. Vastagh Györgynek megadta. A büntető járásbíró ezen ítéletét azonban ma a törvényszék felelővitei tanácsa megsemmisítette s az ügyiratot a kir. ügyésséghez rendelte áttenni, mivel a jelen esetben a btkv. 330. §-ába ütköző magánlaksértés büntetéről van szó s a járásbíró, midőn ezen ügyben tárgyalást tartott s ítéletet hozott, hatáskörét túllépte. A büntető esetet az a tény állapítja meg, hogy ifj. Vastagh György lakatos segítségével álkulcsal nyitatta fel szobrász kollegájának műtermét. Művész körökben élénk érdeklődéssel várják a plágium perből keletkezett ezen újabb bűnügy eldöntését.

Kossuth sirjánál.

A fővárosi ünnepség.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 20.

Budapestről jelentik: A politikai világ, a székesfővárosi közönsége és az ifjuság kegyellett ünnepelte meg ma Kossuth Lajos halálának évfordulóját. A kerepesi-úti temetőben Kossuth Lajos sirját a székesfővárosi tanács rendeletéből már kora hajnalban pazarul fel-díszítették délszaki növényekkel és tavaszi virágokkal, a sir négy sarkán pedig kandeláberekben tüzet gyújtottak. A sir körül városi szolgák állottak díszőrséget. A nemzet nagy halottjának a sirjához a reggeli órákban indult meg a sarándokolás. Reggel fél kilenc órakor jelent meg Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, titkára, Pallay Sándor d. kisérétében és atyja sirjára hatalmas babérkoszorút tett, melynek szalagján ez az aranybetűs felírás van: „Felejthetetlen édes apánknak Kossuth Ferenc és Lajos Tódor.“ Kossuth a temetőből a Deák-téri templomba ment, az ünnepi gyászistentiszteletre, melynek végzetével újra megjelent a sirnál és ekkor velejöttek Apponyi Albert gróf kultuszminiszter, Günther Antal igazságügyminiszter, Szentiványi Árpád, Nagy Emil, Hoitsy Pál, Csizmazia Endre, Várdi Károly, Somogyi Aladár, Jankovich Marcel, Szász József, Szunyogh Mihály, Markos Gyula, Teleki Arvéd gróf, Nagy György, Molnár Jenő, Csépnán Géza, Kállay Leopold országgyűlési képviselők és még rajtuk kívül sokan. Az érkezőket Kossuth Ferenc fogadta a sir bejáratánál, a rendre Fasching Antal rendőrfogalmazó vezetésével harminc díszbe öltözött rendőr ügyelt fel. A képviselők elhelyezkedtek a sir körül és Vertán Endre, a képviselőház jegyzője rövid, lelkes beszéd kíséretében letette a képviselőház koszoruját a sirra. Ezután Szentiványi Árpád a függetlenségi és 48-as párt nevében tett koszorút a sirra, a koszoru széles nemzeti-színű szalagján ez állott: „Kossuth Lajos halhatatlan emlékének — az országos függetlenségi és 48-as kör. Ezután Kossuth Ferenc és a kíséretében volt képviselők eltávoloztak a temetőből. — A Kossuth Lajos Női Kör tagjai déltájban jelentek meg Kossuth Lajos sirjánál és mindegyikük letette a sirra a magával hozott kis virágcsokrot. Ezután az egyetemi ifjuság tette le koszoruját a sirra. Majd a képviselőházi balpárt tagjai jelentek meg és nevükben alul-

nőkük, Babocsay Sándor hazafias beszéd kíséretében tette le a párt koszoruját a sirra.

A függetlenségi párt tagjai ma délután három órakor a Royal szállodában Kossuth lakomára gyültek össze. A lakomán Hoitsy Pál, a párt alelnöke mondott emlékbeszédet, kezében a Kossuth-serleffel. Hoitsy a többek között ezeket mondotta:

— Kossuth Lajos működésében van egy vonás, amely kiváltképpen alkalmas arra, hogy művének folytatására ösztönözzön. Ez a vonás az, hogy ő keltette fel a nemzet önbizalmát. Új célokat tűzött ki a magyar elé, amelyekért küzdeni, élni halni érdemes. Ez az ő legnagyobb érdeme. Felébresztette a magyart, de ezt ébren is kell tartani. Ő visszaadta önbizalmát, de ezt az önbizalmat nem szabad megfogyatkozni engedni egy pillanatig sem, nehogy újra erőt vegyen a nemzet a lemondás. Ezt a kötelességet teljesítve, munkatársai lehetünk mi kicsinyek a legnagyobbak és részesei lehetünk abban a felséges munkában, amelynél dicsőbb elfoglaltsága nincsen a férfinak: a haza nagyságának felépítésében.

Zsúr-témák.

*

Az angol férfidivat.

Arad, március 20.

Egy szellemes férfi mondta: A divat hatalma oly nagy, hogy néha — még a célszerűt is meg tudja honosítani. Természetesen a bolondos dolgok terjesztése gyakrabban és jobban sikerül divat öféléségének, mint a hasznosaké. Ismeretes, hogy mikor Alexandra angol királyné a lábát kifecamította, egész Angolországban bicegtek az urinók és a mikor Edvárd király kényelemszeretetből mellényének alsó gombját nyitva hagyta, a Westend divatóriái mind ostobán utánzózták.

Aki az angol férfidivatot tanulmányozza, csakhamar észreveszi, hogy tökéletességének titka abszolút célszerűségében van. Hogy ez a célszerűség miért tudott épen Angolországban meghonosulni, könnyen megérthetjük, ha az angol gyakorlati érzékét és rendszeren tömött orszonyát figyelembe vesszük. Neki nem okoz nehézséget, hogy ruházatát változatos életmódjához alkalmazza. Így keletkezett Angolországban minden helyzethez, a melybe kultúremler juthat, megfelelő viselet. A városban s a falun való tartózkodásra, reggelre, délre, estére, a hegyek közé és a tengerpartra, a színházba és a világ minden fajta sportjára, külön külön célszerű divatja van az angolnak. Az egyszer és mindenkorra kimondott divattörvényen kívül, a mely a városban reggel, délben és délután a szakett és zakkó ruha viselését megengedi, estére pedig a frakkot teszi kötelezővé, a divatnak alig marad valami tővé kenységi köre, a melyben szeszélyeit érvényesítse.

Az utóbbi időben a felsőkabát szabása a derékhoz simul, míg a szakett, meg a zakkó ismét szakcszerű lett. A divat színe az idén a barna, de a zölde és szürkés árnyalatokat is kedvelik. Kissé merész a vörös és kék színű fényes seviot, amelyet szintén nagyon használnak. A ruha mellénye többnyire olyan színű, mint a kabát és a nadrág, de tarka, diszkrét színeket is vesznek hozzá. A szalonkabát térdén alul egy arasznyira ér. Nyitva vagy begombolva viselik, s harangszerű formája egyelőre megmarad. A mellény kivágása alig látatja a nyakkendő csomóját. A nadrág lábezaron alul szűkül s többnyire csikos szövettel készül.

A frakkhoz egysoros mellényt viselnek öt hat gombbal. A kétsoros mellényt nem viseli most senki sem. A kettős magas gallér mindjomban eltűnik, helyette az egyszerű álló gallér divatos, amelynek első két sarkát tetszés szerint hajtogatják. A ei-

linderkalap valamivel magasabb moat, mint legutóbb is volt. Utazásra és a falun való tartózkodásra nagyon kedvelik a sötétzöld tiroli-kalapot; de zergeszakáll nélkül.

Tóth Ede fia öngyilkos.

Nyomor miatt a halálba.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, március 20.

Tegnap Budapesten a Miksa utca 9. számú házban agyonlőtte magát egy Tóth Jenő nevű ember, aki egy tömeglakásban lakott, feleségétől elváltan élt és ügynök volt az Edeskuty cégnél. Mint most értesülünk, a rendőrség az öngyilkos zsebében levelet talált, melyben az öngyilkos a következőket írja:

A megtalálásnál tudják meg, ki vagyok. Nevem Tóth Jenő, a „Falu rossza” szerzőjének fia vagyok. Kérem a tek. tanácsot, temessen el engem kedves, jó anyám mellé.

Tóth Jenő már napok óta nem volt lakásán és mint eltűntet bejelentették a rendőrségnek. Tegnap éjjel három órakor hazament és reggel elkövette az öngyilkosságot. Tóth Jenő tényleg fia Tóth Edének, a korán elhunyt hírneves népszínműírónak és néhány évvel ezelőtt perelte az összes színházakat atyja darabjának iról jutalékai miatt. Állandóan nagy nyomorban és nagy küzdelmek között élt, házasságában is boldogtalan volt és ezért lett öngyilkossá.

Tóth Jenő felesége, aki elváltan élt férjéről, egy hírlapírónak a következőket mondotta:

— Tizenhárom éves házasság voltunk. Az uram kezdettől fogva könnyelmű és léha ember volt, emlatt sokat keseregtem. Három év óta egyetlenegyszer sem aludt idehaza, minden nap reggel felé vetődött otthonába.

Körülbelül hat héttel ezelőtt negyven koronát dobott elém az asztalra, hogy ebből az összegből fedezzem a háztartás egy havi szükségleteit. Én kijelentettem neki, hogy ennyiből nem vagyok képes a háztartást vezetni, mire ő így válaszolt:

— Ha nem tudsz ennyiből megélni, itt hagylak.

Ekkor összecsomagolta néhány ruháját, fehérneműjét és eltávozott. Két hét múlva megtudtam, hogy kedvese van. Ez nagyon lejutott, de mindent megmagyarázott hozzám való előttem eddig érthetetlen viselkedéséből. Szerdán tudtam meg, mi történt vele. A posta levelet hozott tőle, amelyben csak ennyi volt: Édes Jolán, az Isten áldjon meg!

Jenő.

Rögtön sejtettem, hogy valami szerencsétlenség történt vele. Megkerestem a rendőrség utján a lakását és itt megtudtam, hogy öngyilkos lett.

Tóth Jenő négy esztendeje volt az Edeskuty-cégnél alkalmazva. Közben egyszer helyet változtatott, de később ismét visszakért a cég szolgálatába. Öngyilkossága előtt harminc korona előleget kért főnökétől, aki azonban ezt megtagadta azzal, hogy feleséges ember létére nem való, hogy a hónap közepén kifizeti a fizetését. Tóth ekkor eltávozott és másnap agyonlőtte magát.

A szerencsétlen véget ért Tóth Jenő atyja színművei után hosszú ideig húzta a tantiemeiket, de három évvel ezelőtt a darabok előadásának jogát örök időre eladta a Valentin-féle színházi ügynökségnek hater koronáért. Ennek az összegnek természetesen hamar a nyakára hágtott és azóta állandó nyomorral küzdött. Ez kényszerítette a halálba.

Utazás a Párvy-ügy körül.

Krammné itt, Krammné ott.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 20.

A Párvy-ügyben letartóztatott tanúk ma már az ügyesség börtönében várják további sorsukat. A rendőrség a vádlottakkal együtt az iratokat is átküldte a vádhatóságnak, mindazonáltal állandóan nyomoz a bonyodalmas ügyben. Kramm Fedorné alias Kovács Klótild Ulői-ut 70. szám alatt levő lakásán még a délután folyamán házkutatást tartottak, hogy az ott talált iratokból még erősebb bizonyítékokat szerezzenek.

Hegedüs Saroltát, a szenzációs ékszerügy főszereplőjét újból kihallgatta a rendőrség. A leány állandóan megmaradt amellett az állítása mellett, hogy ékszerét a püspök a Császárfürdőben tett látogatás alkalmával lekasztotta s azóta nem kapta vissza az értékes medaillont. Bátyja, akit szintén kihallgattak, úgy vallott, hogy ő nem emlékezik egyáltalán arra, hogy nővérének lett volna hasonló ékszere.

A házbeli vallomását egyenesen megerősítik Hegedüs Saroltának a rendőrség előtt tett vallomását. A szomszédságukban lakó fényképész felesége példának okáért határozottan állítja, hogy a leány nyakán több ízben látott értékes, kövekkel kirakott, aranyláncon függő medaillont.

Meg is kérdezte a leánytól:

— Mondja, kisasszony, hol vette ezt a szép ékszeret?

— Ajándékba kaptam — válaszolta Hegedüs Sarolta. — Nagyon értékes darab, épen ezért ritkán hordom, mert félek, hogy kiesik belőle egy kő, ami pedig nagy kár volna.

Ez a vallomás mindenesetre sokkal nyomósabb, mint a leány bátyjának kijelentése, mert hisz asszonyok sokkal gyorsabban észreveszik a másik nőn csillogó ékszeret, mint a férfiak. Hegedüs főjegyző, ki kolozsvári lakos, különben is csak igen ritkán látogatta meg Budapesten lakó nővérét.

A letartóztatásokat jóval megelőzőleg Hegedüs Sarolta édesanyjával együtt eltávozott Székváros-utca 18. szám alatt levő lakásáról s azóta nem tudni, hol tartózkodik. A házban tegnap este megjelent a rendőrség egyik embere s a leány után tudakozódott, a házmester azonban nem tudott semmiféle utbaigazítást adni.

(Hol lakott Krammné?)

A hamis tanúzás miatt letartóztatott Kramm Fedornének, amint a bejelentésekből kitűnik két lakása is volt a fővárosban. Az Ulői-ut 70. szám alatt levő házban, mint főbérlet szerepel. A kapu alatt levő jelzőtáblán ez olvasható:

14.

úv. Kramm Fedorné
örnaggy özvegye.

As asszonynak az első emeleten tényleg három szobából álló uriasan berendezett lakása van, s mellett azonban be van jelente a Székváros-utca 18. számú házban is és pedig mint Hegedüsék albérletje. Állítólag még egy harmadik lakása is volt és pedig Budán. Hogy miért volt szüksége Krammnének erre a három lakásra, azt természetesen, csak ő maga tudja.

A bonyodalmas és összekuszált ügy, apró kisebb-nagyobb megtévesztő epizódjánál fogva sok dolgot adott a rendőrségnek, sok lesz a munkája az ügyességnek, sőt a vizsgálóbírónak is.

A rendőrség letartóztatta Grossmannt, mert vallomásában nem hisz. Szegedről ma délután ismét távirati megkeresés érkezett. Az ottani rendőrség kéri, hogy Grossmannt szállítsák Szegedre, mert a személyleírás szerint ő a kabátoltvaj. Megugrott társa még eddig nem került meg.

HIREK.

Csábítás.

*

Tudvalevő, hogy a tavalyi és részben még most is folyó visszavándorlások oka épenséggel nem a honvágy, sem pedig az, hogy a visszavándorlók valami jobb sort reméltek most, mint ami elől néhány hónapja kimenekültek. Egyszerűen az történt, hogy a nagy pénzválság folytán előálló ipari pangás oly nyomoruságot okozott, a mely ürte, kergette az embereket.

Jöttek hát haza. Most azonban úgy halatszük, változott a helyzet. Az amerikai nagy iparvállalatok legközelebb megint megkezdik az üzemet s már megbízták munkásaikat, lépjenek érintkezésbe európai hozzátartozóikkal s igyekezzenek őket rávenni, hogy husvétra jöjjenek vissza ismét az új világba.

Ez persze jó ürügy lesz majd a kivándorlási üzereknek, hogy ismét elárasszák Magyarországot is aranyhegyek ígérő ajánlatokkal s véreink megint ezerszámra mennek majd ki az itthoni nyomoruság elől — valószínűleg egy másik nyomoruság karjai közé.

A kormány és a hatóságok pedig nem a kivándorlási hiénák körmére koppantana majd, nem is a kivándorlásra mindennél veszedelmesebb csábítót a nyomort igyekeznek enyhíteni, hanem azon igyekeznek, hogy vérünk csak Fiume felé ömöljön, mert ez szabaddalmazott vérlevezető csatorna.

Az eszükbe se jut majd, hogy jó volna végre valamennyi ilyen csatornát bedugni szociális, igazán a népjávit szolgáló törvényekkel: kenyérrel és népjogokkal.

— Arad az új választói reformban. Beavított előkelő politikai helyről vesszük az értesülést, hogy a választókerületek most készülő új beosztása alkalmával Arad két képviselőválasztó kerületre fog osztani. A belügyminiszteriumban már ki is jelölék a két kerületet s megállapodtak abban, hogy az egyik kerülethez Mikalkát is hozzácsatolják.

— Új főispán. Békésvármegye főispánja — mint jelentik — minden valószínűség szerint Dörny Pál, Tolnamegye alispánja lesz. Kinevezése esetén Tolnamegye alispánjára Szévald Móric és Jesszenszky főszolgabírók és Simonits főjegyző a legkomolyabb jelöltek.

— A király állapota. Bécsből jelentik: A király állapota teljesen a javulás útján van. A király a múlt éjszakán jól aludt, ittott gyöngén köhécselt, de ez álmát csak nagyon kis mértékben zavarta. A király ma reggel nagyon megerősödöttnek érezte magát és kitünő étvágygyal reggelizett.

Bécsből jelentik: A király a mai napon igen jól érezte magát. Ugy látszik,

hogy az uralkodó egészsége már a legközelebbi napokban teljesen helyreáll.

— A román nemzetiségi képviselőket kiadták. A képviselőház mentelmi bizottsága ma Malatinszky György orsz. képviselő elnöklésével ülést tartott, amelyen Hédekváry László, Lázár Zoltán és Kovácsy Kálmán előadása után Tutsek Sándor mentelmi jogát bec ületsértés, Vajda Sándor mentelmi jogát kihágás miatt nem függesztették fel. Olay Lajost kétféle párbaj miatt, Szentiványi Gábort párbaj miatt, Vássonvi Vilmost rágalmozás vétsége miatt, Szász Józsefet súlyos testi sértés miatt, Jesszenszky Ferencet kihágás miatt, Oncu Miklóst, Goldis Lászlót, Szucsiu Jánost és Pop Cs. Istvánt kihágás miatt kiadták. Az utóbbi négy képviselő ellen, a határozat után az aradi rendőrség rövid időn belül megindítja az eljárást, a román nemzetiségi klub ügyében, amelylyel tegnap részletesen foglalkoztunk.

— A bolgár fejedelmi pár Bukarestben. Bukarestből jelentik: A bolgár fejedelmek és a fejedelmek ma este a keleti expresszvonattal ideérkeztek. Megérkezésük után résztvettek a királyi palotában a családi ebéden. Holnap a magasrangú vendégek tiszteletére a Cotroceni-palotában dejeuner lesz, este pedig az udvarnál díszbédet rendeznek.

— Csalással vádolt udvari tanácsos. Budapesti tudósítónk jelenti: A fővárosi rendőrség szenzációs bűnügygel foglalkozik, amelynek részletei azonban csak holnap fognak teljesen nyilvánosságra jutni. Csáky Gyula gróf, volt szepesmegyei főispán és aradmegyei földbirtokos feljelentést tett Meisels Samu udvari tanácsos, fakereskedő ellen csalás és okirathamisítás miatt. Körülbelül négy évvel ezelőtt Csáky Gyula gróf Meisels Samuval részvénytársaságot alapított a gróf aradmegyei birtokán levő erdő kivágására és értékesítésére. Az összeg, amelyről a feljelentésben szó van, *másfél millió korona*. A gróf képviselőjében Pollák Illés dr. ügyvéd ma délután adta be a feljelentést és délután a rendőrség a Meisels cég összes könyveit lefoglalta. Holnap délelőtt Meisels Samu a rendőrségen kinnallgatják és ekkor ki fognak derülni a még nomályos bűnügy részletei is. Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy Meisels Samu az udvari tanácsosságot a Fejérváry-kormány alatt kapta.

— Újságírók bojkottja a parlament ellen. Berlinből jelentik: A német lapok politikai tudósítói a birodalmi gyűlés elnökének velük szemben tanúsított tegnapi sértő magatartása miatt elhatározták, hogy az üléseken nem jelennek meg. A mai ülésen a hírlapírói karzat teljesen üresen állt, csak egyetlen hírlapíró volt jelen, akit a többiek bíztak meg azzal, hogy értesítse őket, ha az elnök az ügyvel foglalkozva valamely kijelentést tenne. Egy másik távirat jelenti: Az affér oka az volt, hogy Gröber centumpárti képviselő azt kiáltotta az újságírói karzat felé: *dísznőség!* Erre az összes újságírók kivonultak, és kijelentették, hogy amíg az elnök elégtételt nem ad, lapjukban nem közölnék tudósítást a parlament üléseiről. A bojkotthoz az összes külföldi újságírók is csatlakoztak.

— Felfedezett gyilkosság. Temesvárról jelentik: Három évvel ezelőtt nyomtalanul eltűnt a városból egy Miczkovics nevű Jómódu pékmester és a hatóság a legszorgosabb nyomozás mellett sem tudta kideríteni, hova lett. Most a temesvári rendőrség egy névtelen levelet kapott, amelyben arról értesítik, hogy Miczkovicsot három évvel ezelőtt egyik segéde

meggyilkolta és kirabolta, holttestét pedig a fűszekámban ásta el. A rendőrség a megjelölt helyen tényleg megtalálta a pékmester hulláját. A gyilkos segéd már régebben nyomtalanul eltűnt.

— Nagy tűz Debrecenben. Debrecenből jelentik: Ma délelőtt tíz óra tájban hirtelen tűz keletkezett Kanovszky Lajos fűszernagykereskedésében. Az üzlet Debrecen legélénkebb helyén áll, a Kaszinó épületében, a Kossuth Lajos-utca s a Piac-tér sarkán. Hatalmas raktár tartozik hozzá, amelyben számos petróleumos és benzines hordó van felhalmozva. Épen e miatt kiszámíthatatlan szerencsétlenségtől féltek már a tűz hírének első pillanatában. Az utca rohamosan megtelt a kíváncsiak sokaságától. Irtózatossá zürzavar támadt, amelyben a rendőrség nem tudott rendet teremteni. Csak a kivonult honvédség volt elég erős a tömeget elkergetni és a veszedelem színhelyétől távoztatni. A tűz az üzlet hátsó részében ütött ki és csakhamar lángba borult az egész bolthelyiség. A tűzoltóság csak nagy ügygyelbajjal tudott munkához látni a felszerelések hiánya és a tűzoltók kicsiny száma miatt. A lángnyelvek kis idő múlva átcsaptak a fűszekereskedés terjedelmes raktárhelyiségébe. Mikor erről az utcai embertömeg értesült, leirhatatlan rémület támadt, amely csakhamar indokoltnak bizonyult. Egymásután két óriási robbanás reszkettette meg a levegőt, a raktárban felrobbant néhány benzines hordó. A Kaszinó épülete, valamint kis részben a közeli Első debreceni takarékpénztár palotájának falazata beomlott, a szomszédos házak ablakai pedig mind betörttek. A tűz egyre félelmetesebb arányokat öltött. Az egész épület lángtengerbe borult és a tűzoltók tehetetlennek bizonyultak a tűz terjeszkedésével szemben. Két tűzoltó munka közben halálosan megsérült. A tűz még egyre terjed, újabb robbanásoktól tartanak.

Ezzel szemben késő éjjel a következőket jelentik: Ma délelőtt fél tíz órakor Kanovszky Lajos kereskedő pincéjében egy segéd és egy munkás azzal volt elfoglalva, hogy egyik edényből a másikba festéket töltöttek. Az egyik edénybe siccativ nevű szárító festéket töltöttek, amikor a munkás égő gyertyát fogott és az edényhez közel tartva belezett, hogy van e még hely benne festéknek. E pillanatban a festék felrobbant és a munkás két karján súlyos égési sebeket szenvedett. A segéd és a munkás nagy nehezen kimenekültek az égő pincéből. A tűzoltóság nyomban megjelent és eltorlaszolta a pincét, amelyen réseket vágtak, hogy könnyebben hozzáférhessenek a tűzhöz. Déli tizenkét órakor újabb robbanás történt, a pincében elhelyezett összes festék felrobbant. *Emberéletben nem esett kár.* Négy órára a tűzoltóságnak sikerült a tüzet lokalizálnia. A kár mintegy három-ezer korona, amely azonban biztosítás révén megtérül.

— Gyilkos koldus. Székesfehérvárról jelentik: Ma este a Nádor-utcaiban sétáló nagy közhözség szemeláttára Tutsek István béna koldus ittas állapotban megtámadta és késével leszúrta Laky István tizenhat éves muzsikusi cigányt. A gyilkost letartóztatták.

— Csendélet egy temesmegyei községben. Temesvárról jelentik: Frecot János kissodal földbirtokos, nemrégiben egy házat vásárolt

Kissoda községben **Szigeti** Arnold dr. temesvári ügyvédül. A háznak előbbi lakója, míg **Szigeti** volt a tulajdonos, ott lakhatott a házbán, az új tulajdonos azonban *felmondott* neki, ami láthatóan bántotta a lakót. **Frecot** János néhány nappal ezelőtt be is költözött a házába. Tegnap este, vacsora után családjával ott ült az asztalánál és székében hátrahajolva újságot készült olvasni. Ebben a pillanatban az ablakon keresztül egy *golyó fűtült el közvetlenül az orca mellett* s néhány pillanattal utóbb egy *második golyó süvöltött* keresztül a szobán, de szerencsére ez sem tett kárt senkiben. Az első ijedelem után **Frecot** fegyvert ragadt és kislétett az udvarra, de már a sötétben elosonó tetteit nem foghatta el és *fel sem ismerte*. Gyannja persze a ház régebbi lakójára irányult, akit a csendőrök le is tartóztattak, de aki erősen tagadja a dolgot. Szerinte valamelyik ellensége volt a tettes, aki csak azért követte el a merényletet, hogy őt bajba hozza. A csendőrök folytatják a nyomozást, de a vélt tettet is egyelőre fogva tartják. **Frecot** János családjával együtt ma beköltözött Temesvárra a nem éppen barátságos vidékről.

— Hány 48-as honvéd él még? Az 1848—49-es honvédegyesületek központi választmánya a napokban ülést tartott **Balogh** Sándor dr. elnök vezetésével. Napirend elől az elnök elparentálta az elmúlt hónapban elhunyt öreg honvédek, akik közül különösen kiemeli **Mogyoródy** Adolf dr. nemrég elhunyt ezredes kiváló érdemeit. **Mogyoródy** a híres vőőssipkás ezredbe lépett mint közlegény s hősiessége folytán csakhamar százados lett. A világi fegyverletétei után **Kossuth**val emigrált s résztvett **Túrr** és **Klapka** olaszországi légióban, ahol mint ezredes szolgált. *Szijjártó* **Zigmund** jegyző ezután jelentette, hogy március 10-én 7613 nyugdíjas honvéd volt bejelentve, akik összesen 1.851.184 korona nyugdíjösszeget vesznek igénybe. Múlt hónap 8-án még *8067 honvéd volt életben s így egy hónap alatt 454 öreg honvéd hunyt el.* Az öreg honvédek e hírtelen és nagy számú elhalálása mély szomorúsággal töltötte el a gyűlés tagjait.

— **Caruso** első szerződése. Olasz lapok írják a világhírű tenoristáról a következőket: **Caruso** első tanítója **Vergine** volt. Nem nagy jövő: jószolt a taliványának s meg is mondta neki, hogy négyszáz banknál többet sohasem fog kapni. Kikepzését is csak úgy vállalta el, ha **Caruso** írásban kötelezi magát, hogy színpadi működése első öt esztendejének jövedelméből huszonöt százalék a mesternek jár. **Caruso** elinté pontosan fizette is a summákat. Egyszer aztán a Lápolyi opera igazgatója édeklődni kezdett a furcsa megállapodás feől s **Caruso** megmutatta neki a szerződést.

— No barátom — mondta neki az igazgató — maga ugyan lekötötte magát egész életére. Hisz ez a szerződés azt mondja, hogy az öt esztendőbe csak a valóságos fellépés napja számít.

Caruso erre számolni kezdett s kitént, hogy így vagy ötven esztendőig le marad kötve **Vergine**nek. Alagközelebbi lejáratkor aztán nem fizetett. **Vergine** pörölt s a bíróság egyszersmisenkora nyolcvanezer koronát állapított meg. Elvégre ez sem kis summa, de ma már egészen bizonyos, hogy **Carusonak** előnyösebb volt ez a megoldás, mint a szerződés ravasz kikötése.

— Meghívó az aradi kereskedelmi és iparkamarának 1908. évi március hó 24-én, délután fél 5 órakor, elhunyt titkára: **Marschall** Lajos dr. emlékére tartandó rendkívüli közgyűlésére. Targysorozat: 1. Az elnök megnyitása. 2. Elnöki jelentés a kamara részvételek

kifejezéséről s a beérkezett részvételekről. 3. Emlékbeszéd. 4. Előterjesztés **Marschall** Lajos dr. emlékezetének és érdemeinek megörökítéséről. 5. Indítványok. *A kamarai emlékegy.*

— Válasz **Zsitvaynak**. **Zsitvay** Leó törvényszéki elnök tegnapelőtt elmondotta vélekedését a mostani újságírókról. Tette ezt abból az alkalomból, hogy egy szocialista pörben a vádlott, **Bóssa** Károly, nem jelentkezett. Ma **Bóssa** Károly a következő nyilatkozatot tette közbe: A tegnapi lapokban bámulattal olvastam, hogy az én pörömből kifolyólag micsoda nyilatkozatokot tett **Zsitvay** ur. Ezt mondtotta volna: — A régi és a mai újságírók közt sok a különbség. A legnagyobb az a különbség köztük, hogy a régiek, ha felelniök kellett irásukért a törvény előtt: nem bujkáltak, hanem azon igyekeztek, hogy a törvény mielőbb tisztázza és elintézza az ügyet. A mai újságírók elsülk revo verüket és megfutamodnak. Ezt az etikai különbséget a régi és az új újságírók közt meg kellett állapítani! Én egyen nem tekintem magam újságírónak, mert én szobafestő vagyok. Mindamellott jogom van ahhoz, hogy vélekedésemet sajtó útján kifejezzem és terjeszszem. Ha nem csalódom, éppen **Zsitvay** ur volt az, ki a sajtó-ankéten erősen hangoztatta, hogy az újság nem a hivatásos híripirók kizárólagos tulajdona, hanem mindenkié. Nos, **Zsitvay** ur, én megírtam a vélekedésemet, de *nem bujkálok és nem szöktem meg.* Hónapok óta a Mária-utca 3. számú házbán, a földszinten, a 11. számú lakásban lakom. Ide kaptam ebben a pörömben a vádiratot is, de idézést a főtárgyalásra nem kaptam. É: mert idézést nem kaptam, nagyon természetesen, meg sem jelenttem a tegnapielőtti főtárgyaláson. Hogy mennyire nem volt eszem ágában sem szólni, vagy bujkálni, bizonyosság erre az, hogy ugyanabban az időtáiban, mikor **Zsitvay** ur az esküdtezhí teremben etikai bölcseségét kiálalta, én *ugyanabban az órában a törvényszéki palota III. emeletén a 37. szobában megjelentem a vizsgálóbíró előtt, hogy egy másik sajtópörömben kihallgathasson.* Ezek után mindenki megítélési, mennyit ér az öreg **Zsitvay** szava.

— Lefotografált szerelmi taláka. **Dereglyó** községben **Kakas** Mária uradalmi szakácsnő ismeretséget kötött **Véges** József fogyasztási szövetkezetű üzletvezetővel, aki a leánytól a hónap 15-ére találkozózt kért egy levélben. A nőnek, ki megadta a találkát, régi udvarlója volt **Bányai** Pál nagykaposi csendőrőrsvezető, aki meglátogatva a leányt, megtalálta annál **Véges** József találkára hívó levelét. **Bányai**, ki a levélből kedvese hűtlenségét olvasta ki, a találka napján jóval a kitűzött idő előtt megjelent a helyszínén és egy fa mögé elrejtőzve várta a szerelmeseket. Azok meg is jelentek és **Bányai** csendőrőrsvezető a magával hozott fényképező készülékkel megörökítette a szerelmi jelenetet. Mikor ez meg történt, elővette revolverét és ketszer rálőtt a leányra. Egyik golyó a karját érte, a másik a szívére ment keresztül. A lövésekre az üzletvezető futásnak eredt, szerencsétlenségére éppen a csendőrőrsvezető felé, aki egyetlen lövéssel őt is leterítette. Ezek után **Bányai** egyetlen lövéssel önmagát lötte agyon. A csendőrőrsvezetőnél egy levelet találtak, melyben leírja a történeteket és utal a fényképfelvételre, melyet a helyszínén megjelent hatóságí emberek magukkal vittek. A három halottat 17-én temették el.

— Hercegi nász. Az a hír, hogy az abruzzói herceg eljegyzí **Miss Elkins** amerikai leányt, nem jön egészen váratlanul, mert az amerikai lapok már jó ideje írják a hercegnek **Miss Elkins**hez való viszonyáról, kivel Washingtonban ismerkedett meg, mikor

északarki expediciójáról visszatérve Amerikában járt. Némelyek szerint **Miss Elkins** a déli államok egyik legtekintélyesebb és leggazdagabb családjának sarja s apja, **St. B. Elkins** szenátor bányá- és vasutériékekkel való spekulációjával óriási vagyont szerzett. Mások szerint, vagyis inkább amerikai fogalmak szerint a szenátor éppen nem gazdag, mert csak három millió dollár, vagyis tizenöt millió korona vagyona van. Az abruzzói herceg 1878 évi június hónap 29. napján Madridban született, tehát most 35 éves s az aostai hercegnek, **Umberto** király testvérének fia. **Miss Elkins** a legidősebb három nővér közt a most 23 éves. A „*Corriere della Sera*”-nak newyorki levelezője hosszú kábelsürgönyben számol be az eljegyzés híreől, mely hivatalosan még nincs megerősítve. A **Miss** nagyon szép leány, az a hira, hogy az Egyesült-Államok legjobb lovasss e tulajdonságával, de főleg szépségével teljesen megnyerte a herceg szívet, ki jelenleg **Lodovico Sarto** név alatt **Saint Augustineben**, Florida egyik városkájában tartózkodik. Itt van a **Miss** is családjával együtt s itt lesz az eljegyzés is. Római távirat jelenti: Az abruzzói herceg és **Miss Elkins** **St. Augustinból** Newyorkba érkeztek. — **Newyorkból** táviratozzák, hogy az abruzzói herceg kényfője **miss Elkins** Katalinai szombaton lesz, ugyanakkor hivatalosan fogják értesíteni **Viktor** Emánuel királyt az eljegyzéséről. Az esküvő napját április 2-ára tűzték ki. Az abruzzói herceg az esküvő előtt ünnepiesen le fog mondani esetleges trónigényéről. — A newyorki jelentésnek ez az utolsó része téves. Az olasz alkotmány és az uralkodó savoyai ház család törvénye nem ismeri a trónigényről való lemondást. Az abruzzói herceg atyja **Amadeus** aostai herceg, aki szüntén nem fejedelmi családból házasodott, annak idején nem mondott le trónigényéről.

— Ötven négygyűlés a fővárosban. **Budapesti** tudósítók jelenti: A nemzetközi szocialista párt ma este ötven négygyűlést tartott, amelyek teljes rendben, minden zavar nélküli folytak le és a gyűlések után semmiféle tüntetés nem volt. A főváros különböző helyein tartott gyűléseken összesen mintegy nyolcezer munkás vett részt. Minden gyűlésen egy egy szónok beszélt, aki határozati javaslatot nyújtott be, amelynek főbb pontjai a következők: A négygyűlés megállapítja, hogy **Andrássy Gyula** gróf belügyminiszter a képviselőháznak március tizennegyedikén tartott ülésén alapítványul és jogtalanul állította azt, hogy a fővárosban néhány nap óta folyó tüntetéseket a szakegyletek készítették elő és rendezték. A négygyűlés tiltakozik a belügyminiszternek a tényekkel ellenkező állítása ellen és megállapítja, hogy a *belügyminiszternek a szakegyletek feloszlataával való fenyegetőzése politikai zsarolás,* amelynek igaz okát nem a munkások tüntetésében, hanem a kormány és a munkáltatóknak népszerűes tendenciáiban kell keresni. A munkásság kijelenti, hogy szakegyesületel a törvényben jóváhagyott alapszabályok oltalma alatt állanak, ha azonban ez az dítalom elégtelennek bizonyul, minden hatalmában álló eszközzel kész gazdasági szervezeteit megvédelmezni.

— Nagy tombolaestély. Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy szombaton, a hó huszonegyedikén a Központi szálló étermében nagy tombolaestélyt rendezek. Szabad bemenet. Egy tombolajegy ára hatvan fillér. A kisorsolásra kerülő rendkívül értékes és szép tárgy k Lengyel Lőrinc butorgyáros, csász. és kir. udvari szállító cég kirakatában láthatók. Mely tisztelettel **Rónai** A. János.

— A gazdák nem ülnek fel. Az irigy konkurrencia ugylátszik semmiől sem riad vissza, csak hogy elhitesse a gazdákkal, mintha a nem impregnált répamag ép oly jó és kimagasló értékű volna, mint a **Mauthner** Odön udvari magkereskedő által kizárólagosan forgalmazott impregnált répamag. Természetesen ez hiabavaló erőlködés, hiszen azon gaz-

A Kossuth-társaság közgyűlése.

Onnepély és tisztujítás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, március 20.

A Kossuth-asztaltársaság, mely az aradi Kossuth-szobor megalkotása körül elévülhetetlen érdemeket szerzett magának, ma, Kossuth Lajos halálának évfordulóján tartotta meg huszonötödik rendes évi közgyűlését. Ez alkalomból a tagok szokatlan nagy számban keresték fel az asztaltársaságnak a „Jópásztorhoz” címzett vendéglőben levő helyiséget s kegyeletos ünnepély keretében megülték a nagy halhatatlan emlékét is. Hátán a rendes évi közgyűlés elé tartozó ügyeket intézték el, miközben alkalmat talált a társaság arra, hogy Schwartz Zsigmond titkár irányában kifejezést adjon elismerésének. A különböző jelentések felolvasása után megejtették a választásokat, s miután még néhány lelkes, hazafias beszéd hangzott el, Nagy Kálmán, az újból megválasztott elnök berekesztette a közgyűlést. Az asztaltársaság tagjai azonban nem oszlottak mindjárt szét s még a késő éjjeli órákban is lelkes hangulatban együtt voltak.

A közgyűlésről a következő részletes tudósítást adjuk:

Nagy Kálmárnak, az asztaltársaság elnökének megnyitó szavai után Delli Lajos, az aradi Nemzeti Színház tagja elszavalt a Mohos Ágastennak ez alkalomra írt hazafias költeményét, majd Fekete József, az aradi polgári iskola tanára magasan szárnyaló beszédet mondott.

— Tizennégy éve — ugymond — hogy a független Itália földjén, Turin városában bujdosó remete, a magyar szabadság fenkölt lelkű apostola örök álmra hunyta le a szemét. Nem élt hiába. Áldásos, maradandó munkát végzett, akinek tetteit nemcsak az ész, hanem a szív is igazgatta. Nemes küzdelmet folytatott magyar nemzet függetlenségéért és szabadságáért s mártír volt, bujdosó szentje ennek a hazának. Legközelebb Aradon is állani fog ércalakja, hogy hirdesse a felvilágosodás és haladás szellemét, amely Magyarország gazdasági és politikai függetlensége felé vezet. Sorakozzék és tömörüljön Aradváros közönsége is az ő eszméinek diadalmas zászlója alá s ha mindenkit át fog hatni a Kossuth-kultusz magasztossága, akkor bizvást elmondhatjuk, hogy Magyarország szép ország s hogy Kossuth Lajos nem élt hiába.

Ez volt a rövid foglalata a költői szárnyalásu, mindenkit magával ragadó szép beszédnek, amelynek elhangzása után a rendes évi közgyűlésre tért át a Kossuth-asztaltársaság.

Nagy Kálmán elnök köszönetet mondott mindazoknak, akik a társaság törekvéseinek előmozdításában részt vesznek. Így a sajtónak, az aradi Kossuth-szobor megvalósításán fáradozóknak, a mai ünnepélyen közreműködőknek, végül külön Kalmár Nándor, Réthy Viktor és Keppich Zsigmond nyomdatulajdonosok és Endre Géza, valamint Reiner Béla nyomdavezetőknek azért a készségükért, hogy az asztaltársaság bármiféle nyomtatványainak díjmentesen való elkészítését magukra vállalták.

Ezután Schwartz Zsigmond titkár az évi jelentést terjesztette elő, amely az asztaltársaság vagyoni viszonyain kívül különösképen arról számol be, hogy az Aradon felállítandó Kossuth-szobor ügye mily mértékben haladt előre. A pénztári jelentés szerint a szoboralap, a már kiutalt összegek levonása után, ezidő szerint 58.807 koronát tesz ki. Ehhez a összeghez hozzá jön még 50 korona, amelyet a IV. kerü-

leti Barabás asztaltársaság megjelent küldöttségének elen Fűzesi József a mai ünnepség alkalmából adott át lendületes beszéd kíséretében a szobor javára.

Varjaasy Lajos polgármestert, lelkes éljenzés között dísztaggá választotta a közgyűlés.

Schwartz Zsigmond titkár indítványára pedig kimondta a közgyűlés, hogy a kereskedelmiügyi miniszterhez feliratot intéz és ebben az asztaltársaság levelezéséhez portómentességet kér.

Végül a tisztujításra került a sor. Lelekes egyhangúsággal a jelenlegi vezetőséget választotta meg újra a közgyűlés, amely ezután véget ért.

Zsarolók.

Hírt adtunk arról a zsaroló hadjáratról, amelyet egy asszonysemély szervezett és indított egy katolikus főpap ellen. Az egyházfő, miután egy darabig közömbösen állta az ostromot, a bíróság elé állította az egész szervezett társaságot.

Ez tiszteletreméltó bátorság és biztos, nyugodt öntudatra vall. A zsarolók rendszerint olyan egyéniséget szemelnek ki maguknak áldozatul, akiről tudják, vagy föltételezik, hogy minden botrány lehetőségétől megriad és még a halvány árnyéktól is félti és óvja állásának és méltóságának reputációját. Így különösen egyházi férfiakra vetik magukat s botrányos esetek költésével szorongatva őket, rendszerint eljűnek minden zsaroló követelésük teljesítéséhez.

A kristálytiszta jellem is eirémül, ha arra gondol, hogy a botrány nyomában milyen szennyes kétségek maradhatnak, sőtét felhő gyanánt lebegve a nyilvánosság levegőjében.

De a szabadulást és a menekülést épen csak az hozhatja meg, amire a zsarolók számításukat vetik: a nyilvánosság. Ők arra spekulálnak, hogy a kényes érzésű és állásu ember nem csap lármát és nem csinál nyilvános botrányt s ez a spekuláció rendszerint beválik. De csuf kudarcot valának, mihelyt rosszul ítélnek meg a kiválasztott médiumot s mihelyt az áldozatul kiszemelt egyen maga rögtön illetékes bíról fórum és mindenekelőtt a nyilvánosság szárnyai alá menekül.

Ámde az ilyen szennyes ügy teljes, nyilvános föltárásához bátorság kell, továbbá tiszta ön udat és bizalom az erkölcs és az igazság diadalában. Ez a bátorság, öntudat és bizalom ritkán nyilvánul meg olyan közvetlenséggel, mint a szepesi püspökben, aki hazafias érzéséről és nemeselelkű gondolkozásáról ismeretes.

Ki a nyilvánosságra, ki a napsugaras levegőre mindenki vel, aki zsarolni akar és zsarolni mer!

A nyilvánosságra minden piszkos kulancscsal és minden revolverrel, amely neki szegődik a tisztességes ember mellé, sziszogva halkan: pénzt, vagy becsületet! Amíg tűrjük a fenyegetést, addig a zsaroló van fölül; de ha a mecsoktalan becsület bátran szembeszáll vele: akkor a zsarolóhad a porba hull és megeemmisül.

A szepesi püspök tiszteletreméltó, követendő példát mutat arra, miként kell védekezni azokkal az aljas egzisztenciákkal szemben, akik az érzékeny lelkek megmasztásából élnek s ép a legnemesebb virágon, a mely a tiszta lélekből fakad: a hűnem érzés „pudica mimosá”-ján élőknek.

Le kell lépnie a gazembereket: ez az egyetlen védekezés velük szemben. Ez egyúttal a leghathatósabb módja annak, hogy megoltalmazzuk a társadalmat élcsdi proletárság szörnyű elszaporodásától, amely munka nélkül és mások becsületéből keresi boldogulását.

Hosztalek redivivus.

Csalás egy Murillo képpel.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 20.

Hosztalek Nándor, a Népszínház ismeretes hőse újból megszéltet magáról. Még a szerencsétlen Vidor Pál igazgatása alatt történt, hogy Hosztalek a Népszínház társigazgatójának ajánlkozott, milliómosnak adta ki magát és segíteni akart a színház akkori zilált anyagi helyzetén. Vidor, aki már a tönk szélén állt, örömmel fogadta a „milliómos” Hosztaleket és szabad kezet engedett neki. Hosztalek pedig basáskodni kezdett, tagokat szerződtetett és bocsátott el, míg végre kiszült, hogy a milliók csak az ő képzeletében élnek. A színház pénztárosa úgy állott boszut az egész fővárost félrevezető Hosztaleken, hogy a nyílt utcán felpofozta. Hosztalek rövid dicsősége hamar véget ért és mindenki azt hitte, hogy emlékét csak az eset idején divatba jött köszönésmód fogja fentartani: Isten Hosztalek!

De nem így történt. Hosztalek Nándort újból a szereplés vágya izgatta és ezúttal olyan szélhámosságot követett el, amelyért a büntető bírósággal gyűlik meg a baja.

A fővárosi rendőrség egy műkereskedő feljelentésére nyomozást indított Hosztalek ellen. Két héttel ezelőtt ugyanis Hosztalek megjelent Budapest egyik legismertebb műkereskedőjénél és előadta, hogy feleségének, született Durneisz bárónőnek (!) van egy eredeti Murillo képe, amely legalább ötven-hatvan ezer koronát ér. A képet elakarják adni, most Győrött van a bencés káptalannál, amely a művet az ottani székesegyház számára szeretné megvenni, de csak harmincezer koronát ígér érte, amit ő és felesége kevésnek tartanak. Azért jött, hogy felajánlja neki a képet, amelyért, ha kívánja, Győrbe utazik és haza hozza.

A műkereskedő nagyon megörült az üzletnek. Nyomban elhívatta egy képügynök ismerősét, akivel együtt megállapították a feltételeket. Hosztalek nyomban ezer koronát kapott előlegképen, illetve utiköltség gyanánt, mire ő eltávozott azzal, hogy Győrbe utasik a Murillo képért. De nagyon természetesen nem utazott el, hanem Baross-utcai lakására ment és ott tartózkodott két napig. Volt otthon egy közönséges olajnyomatu képe, ezt összekorrozta, bepiszkította, hogy antiknak lássék és a harmadik napon beállított vele a műkereskedőhöz. Ez a képet becsomagolva, az ügynökkel és Hosztalekkel együtt Bécsbe utazott. Ott négy napig kitűnően éltek és a hiszékeny képkereskedő itt újabb előleget adott Hosztaleknek.

A negyedik napon a műkereskedő elvitte a képet a bécsi udvari műtár igazgatójához, aki az első pillantásra megállapította, hogy a festmény ócska másolás, amely legfeljebb tíz koronát ér. A becsapott kereskedő dühösen és szégyenkezve tért vissza szállodai lakására, de Hosztaleket már nem találta ott, ez jónak látta még idejében megrugrani.

A műkereskedő még aznap visszautazott Budapestre és nyomban feljelentést tett a szél-

hámos Hosztalek ellen. A rendőrség ma detektívek segítségével rátalált a bujkáló Hosztalekre. Egész délután vallatták és valószínű, hogy kihallgatása után le fogják tartóztatni.

ARADI KABARET.

*

Az én kuzinom.

Mottó: Szervezkednek a kardaloszok.)

Az én kuzinom, akiről
Szólnak a mondák-mendék,
A múlt év szeptembere óta
Már nem színinövendék.
Az én kuzinom éles ész,
Nem növendék, hanem színész,
Nem primadonna, annyi tiszta,
Nem is statisztá,
Hanem, ami a fő.
A karnak tagja ő

Az én kuzinom, akinek
Oly sok a csinja-binja
S aki egy önkéntesnek volt
Nemrég a kuzinja,
Az én kuzinom, aki nem
Primadonna, statisztá,
Ki hiané! szervezett színész
Lett és szociálista.

Az én kuzinom, annyi tény,
A szakszervezetbe belépett,
Mert hát a szíve sebzett, — tépett,
Kevés a gázsi, husz forint se tán,
Nem élhet ebből meg egy szóke lány.
Nem élhet ebből meg a szóke
Ki tavaly barna volt, ma — szóke
S holnap vörös lesz.

Az én kuzinom, akinek
Oly sok a csinja binja
S aki egy bankárnak lesz tán
Holnap a kis kuzinja.
Az én kuzinom egy szóke isten
Aki csak tavaly végzett, —
S ma már csupa ígézet,
A szakszervezetbe belépett
S ott egyre egyre tervez,
Mert hát a szóke isten végez,
S a szaktervezet szervez.

Az én kuzinom ezentúl
Nemcsak a színtert és szabót
És ékszerészt és egyebet
Hanem azt is, — a pártadót —
Fizeti majd a gázsijától.

Mit rejt a gyomor?

*

A napilapok megírták, hogy Hirschberg sziléziai községben egy fiatal varrólány gyomrából műtét után 912 darab vasszőget, 401 csavart, 82 varrótüst, 15 kötőtűt és 21 horgolótűt távolítottak el. Ez a csoda nem áll magában, sőt, mint az alábbi tudósítások jelentik, Magyarország alaposan lefőzte Sziléziát.

*

Külön fővárosi tudósítónk saját lapunk részére küldött költséget nem kimélő dróttalan jelentése:

Polónyi Géza volt igazságügyminisztert a kuria mai határozata alkalmából régi gyomorba ma annyira elővette, hogy műtétnek kellett magát alávetni. Az operációt Kélli tanár végezte. A beteg az ugynevezett Lengyelmetzést végezték, mely alkalommal Polónyi gyomrából a következő műtárgyak kerültek ki:

1 drb. miniszteri bársonyszék,
84 drb. törvénytervezet,

3988 drb. berekedt igazságügyminiszteri rendelet

2 drb. sajtópör és
a teljes koalíció.

†

Saját lapunk pillanattudósítása:

Apponyi Albert gróf vallás és közoktatásügyi minisztert, ma ebéd után hirtelen rosszullet fogta el. Rögtön orvost hívtak hozzá s a gyors segélynek örvendetes hatása volt. A miniszter gyomrából hosszú, kinos vajjudás után kijött a — *harmadik egyetem*. Mivel a beteg nem lett jobban, újabb szereket adtak be neki, mire előjött a negyedik, ötödik, hatodik, majd a hetedik, gyorsan utána a nyolcadik és kilencedik egyetem is. Ot egyetemet már el is helyeztek Aradon, Szegeden, Temesváron, Kassán, Pozsonyban és Debrecenben, ahol rögtön megkezdtek működésüket. Hogy a visszamaradt két egyetemet hol helyezik el, még lapunk kiadóhivatala sem tudja megmondani.

Gog

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szombat: Varázskeringő, operett. (B bérlet.)

* Az olaszok bucsuja. Négy napos vendégszereplés után ma elbucsuzott az olasz színtársulat. Jó emléket hagynak maguk után az olaszok, különösen Frezzi Mária és Ercolani baritonista. Ma a szevillai borbélyban láttuk őket és ebben a vig operában is derekasan megállták helyüket. Frezzit és Ercolanit sokat tapsolták és kijutott a tapsból Don Basilio szerepében a kiváló basszistának. Natilának, Fornaci tenorista ma jobb volt, mint az előző estéken, de ma sem bizonyult kiválóságnak. Hunyady mulatságos Bartoló volt. Az egész előadás nem volt valami művészi, nagyon meglátszott rajta a nemzetköziség. H. G.

* A varázskeringő. Holnap kerül színre 16-szor Strauss diadalmas operettje, A varázskeringő. Ez a bájos muzsikájú operett való sággal meghódította a közönséget, amely mindig színtől megfőltette a színházat, valahányszor eljátszották a hercegnő, az ulánus hadnagy és zenésznő kedves történetét. A holnapi előadásban a szereplők ugyanazok lesznek, mint a premiéren.

* Vasárnapi előadások. Vasárnap két előadás lesz a színházban. Délután a bájos muzsikájú *Milliórdos kisasszony* című operettet adják. A főszerepeket Sz. Rontay Briska és Kállay Jolán játsszák. Este Farkas Imre szenzációs színműve, a *Császár katonái* kerül színre.

* A Tündérszerelem premiérje. A színház jövő heti műsora eseményszámba menő premiért jelez. A jövő héten mutatják be ugyanis Huszka Jenőnek és Martos Ferencnek *Tündérszerelem* című nagyszerű operettjét. A gyönyörű darabból már javában folynak a próbák.

* Neogrady Antalnak, a hírneves magyar festőművésznek kollektív tárlata, mely az idei szezon kiállításai közül nemcsak erkölcsileg, de anyagilag is legsikerültebbnek mondható, a jövő hét folyamán bezárul. A képeknek több, mint a fele már elkelt, pedig még két hete sincs, hogy a kiállítás megnyílt. A nagy lelkesedésnek, mely a vásárlások tekintetében eddig nyilvánult, oka az, hogy a tárlat hangulatos, tetszetős képeivel, azok pompás színeivel azonnal megragadják a szemlélőt. Mindehhez pedig hozzájárul a képek olcsósága is, ami lehetővé tette, hogy a népszerű magyar festőművész képei közül minél több disztse a. aradi képgyűjteményeket és szalonokat. A kiállítás egész napon át nyitva van és díjtalanul megtekinthető a Weiss és Klein cég szalonjában.

* Az Eggenberger-féle képiállítás iránt a mai megnyitó napján nagy érdeklődés nyilvánult meg. Az iparosház dísztermében levő tárlatot mindjárt az első napon meglátogatták az aradi ismert műbarátok ugyiszólva teljes számban. Általános a vélemény, hogy ilyen magas kvalitású tárlat évek hosszú sora óta nem fordult meg Aradon és mint különösen érdekes körülményt konstataáltak, hogy a műtárgyak árai jelentékenyen alacsonyabbak a szokásos tárlati áraknál. A legkiválóbb magyar festőművész gárda képviselve van itt és a képek valóban polgári áron kaphatók. A megnyitás napján már több vásárlás és néhány nagyobb szabású előjegyzés történt. A vásárlók között első volt az *Aradi Képzőművészeti Társulat*, amely a legközelebbi sorsolása céljaira két képet vásárolt. Megjegyezni kívánjuk, hogy a tárlatot az Aradi Képzőművészeti Társulat tagjai díjmentesen látogathatják. A kiállítás mintegy tíz napig marad nyitva.

* Zeneszerző zongoraművész. Most jelent meg Tomboryné Símig Berta urnő *Jolánka keringő* című szerzeménye. Ajánljuk a megkoszorúzott, kiválóan szép keringőt, zenekedvelő közönségünk figyelmébe. Ára 2 kor. 40 fillér. Kapható Budapesten Bárd Ferenc és Tesivére zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-utca 4. 1316

Kézrekerült kabátolvaj.

Az aradi rendőrség fogása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 20.

A szegedi rendőrség távirati megkeresésére professzionatus kabátolvajokat keresett tegnap az aradi rendőrség. A nyomozás: kérő szegedi távirat szerint a város legnagyobb forgalmu kávéházából ismeretlen tettes egyik előkelő szegedi ügyvéd prémmel béleit s ötszázhatvan korona értékű téllkabátját, a reggeli órákban ellopta.

A Szegeden felvett panaszjegyzőkönyv szerint az ügyvéd belépett a kávéházba, levetette kabátját s leült egy asztalhoz, reggelit rendelve. Mielőtt még teáját elhozták volna, a telefonhoz hívták. Azt a néhány pillanatot, a melyet a telefonnál töltött, felhasználta a tolvaj s elemelte az értékes bundát.

A rendőrség ebből azt következtette, hogy ezt csak professzionatus tolvaj követhette el.

Délután érkezett Aradra a távirati értesítés, illetve megkeresés s a rendőrség azonnal a legszélesebb körben indította meg a nyomozást. Értesítették a zsibárusokat a lopásról, figyelték a pályaudvart s minden olyan helyet, ahol idegenek szoktak megfordulni.

Tegnap este kilenc óra tájban az Árpádtéren álló őrszem két fiatalembert látott a zsidó templom előtt élénk gesztikulálás közben vitakozni. Feléjük tartott, hogy jobban hallhassa miről tárgyalnak, mert annyi megütötte a fülét, hogy: *többet is adott volna érte.*

Mikor a két fiatalember észrevette, hogy a rendőr közeledik, futásnak eredtek. Egyikük el is menekült, de sikerült letartóztatni Grossmann Sándort, akit elő is állított a rendőr az ügyeletes rendőrtiszt elé.

Grossmann beismerie, hogy Szegedről jött Aradra és hogy aki vele volt s megugrott, az a kabátolvaj.

Elmondotta, hogy tegnap délelőtt jöttek Aradra. Utközben Szőregen felszállott hozzá a vasúti kupéba társa egy nagy prémes kabátal, amelyről azonban nem tudta, hogy azt lopta. Aradra jövet a Tököl utcában fogadtak lakást, mert itt akartak maradni. Estefelé egy zsibárus boltban a barátja tizet két koronáért eladta a kabátot.

dákat, kik már impregnált répamagot vetettek, se fel nem ültetik, se attól többé el nem tántorítják: lévén *egyedül hivatottak* arra, hogy véleményt formáljanak. Es mert e vélemények rendkívül kedvezőek, a konkurrencia elég vak és vakmerő, hogy magát tolja fel bírónak, mintha bizony a delikvens itelkezhetye a bíró fölé! Valóban a legfőbb ideje, hogy a konkurrencia ily féktelen elfajulása ellen a földművelési miniszter a legsürgősebben gondoskodjék a tisztességtelen versenyről szóló törvény megalkotásával. 5887

— **Sok évi megfigyelés.** Emésztési gyengeségeknél és étvágyhiánynál, általában minden gyomorbajnál, a valódi „Moll-féle seidlitz porok” bizonyultak a legsikeresebbeknek a többi szerek fölött, mint gyomorerősítők és vértisztítók. Egy doboz ára 2 korona. Szétküldés naponta utánvétellel: Moll A. gyógyszerész cs. és kir. udv. szállító által. Bécs, I. Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban határozottan Moll A. készítménye kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

— Rumcompositio 1 literhez 20 kr. *Likör aroma* 1 literhez 30 kr. Vojtek és Weisznál. 191

TORVÉNYKEZÉS.

A megsalt férj.

Arad, március 20

Ficsor Péter fővárosi vendéglős megunta a legényélet kellemetlenségeit és sivárságit, tehát megbázosodott, vagy amint mondani szokták, meleg tüzhelyet alapított. Az asszony azonban, aki fiatal és csodaszép, úgy találta, hogy az ujonnan rakott tüzhelyet csak *Ficsor Péter* tartja melegen, holott az nem is olyan nagyon meleg. Az volt a legnagyobb baj, hogy még alig volt egy hónapos asszony, amikor ez a vélemény kialakult benne, amit nyomon követett egy újabb szerelem.

Enek a hőse *Hepp József* gépész volt, a vendéglő egyik legjobb törzsvendége, aki addig ette a pörkölteket és addig itta a spricceret, amíg szerencsésen el nem csavarta a házassággal elégedetlen asszony fejét. Amikor megállapították, hogy egymás nélkül nem tudnak élni, bucsút mondtak a kapufélfának és meg sem állottak Zürichig. A faképnél hagyott vendéglős először megépődött az asszony bejelentés nélkül való eltűnésén s csak akkor jött tisztába a helyzettel, amikor észrevette, hogy *Hepp József* is elmaradt a törzssasztaltól. Lassanként megnyugodott a változatlanban, csupán azt kifogásolta, hogy a szerelmes párral együtt eltűnt 2600 korona készpénze és 1000 korona értékű ékszere. No: z, féljelentette a szőkevényeket, akiket hosszas kiadatási eljárás után hazaszállítottak, hogy a törvény előtt számot adjanak a 3600 koronáról.

A szerelmesek így a vádlottak padjára kerültek, ahol az asszonynak sikerült bebizonyítani, hogy a pénz is, az ékszer is az övé volt. Így azután a büntetőtörvényszéknek *Thoté* bíró elnöke e alatt ítélkező tanácsa felmentette őket a lopás vádjáról s most már nyugodtan mehettek vissza Zürichbe.

§ **Az Albert-Fényes per vége.** Ismeretes, hogy *Albert Andor* szobrász mintegy négy évvel ezelőtt a Minorita rendháznak egy *Mária* szobrót készített és *Csák Ciriák* akkori rendfőnök a művészt azzal vádolta meg, hogy a szobor készítéséhez szükséges szerszámokat ellopta. Ebből a perek egész áradata támadt. *Albert* beperelte a rendfőnököt, *Csák Ciriák* beperelte a szobrászt. Heves hírlapi polémikák is folytak az ügyben, amelybe *Csák Ciriák* ügyvédje, *Fényes Kálmán* dr. is beleavatkozott és egy nyilatkozatában sértő kifejezéseket használt *Albert Andor* ellen. *Albert* sajtó útján elkövetett rágalmaszást feljelentést adott be az ügyvéd ellen. A

törvényszék *Fényes Kálmán* dr.-t felmentette, a tábla azonban öt napi fogházra, átváltoztatható negyven korona fő- és tíz korona mellébüntetésre ítélte. Az aradi kir. törvényszéken ma hirdették ki ez ügyben a kuria ítéletét. A legfelsőbb bíróság a semmisségi panaszokat elutasította és a tábla ítéletét jóváhagyta.

§ **A Várnay-ügy a bíróság előtt.** Több ízben részletesen megírjuk, hogy az aradi szintársulat számos tagját valósággal elárasztották névtelen levelekkel, amelyekben rágalmaszokat terjesztettek egyes színésznők és színészek ellen. Közben sikerült kinyomozni a levelek szerzőjét és most az ügynek bíróság előtt lett folytatása. *Várnay Jenő* és neje följelentést adtak be *Radó Károly* dr. ügyvéd útján, *Révész Henrik* né és *Tilger Arpádné* társulati tagok, továbbá *Lefkóvics Arminné* szül. *Weisz Gizella* és *Fischer Regina* varrónők ellen az okból, mert az utóbbiak rágalmasz tartalmú leveleket írtak *Várnaynak* nejeéről, a két karhölgy ellen pedig azért, mert ezek a leveleiben foglalt rágalmaszokat terjesztették. Az ügy könyves voltára való tekintettel *Zich József* kir. járásbíró az ügyet zárt ajtó mögött tárgyalta. *Lefkóvics Arminné* ellen védője *Ke-tész Miksa* dr. indítványára a bíróság az eljárást megszüntette, mert *Fischer Regina* beismerte, hogy az inkriminált levelet ő írta. A kihallgatott tanúk: *Konts Irma*, *Kállay Jolán*, *Gog Krisztina* és *Weisz Paula* nagyjobb részt terhelőleg vallottak *Révész* né és *Tilgerné* ellen. A névtelen levél valódi tartalmát illetőleg a bíróság nem szerkezhetett meggyőződést, mert az *Várnay* nagy izgatottságában nyomban annak kézhez vétele után eltépte. A bizonyítási eljárás befejezése után *Radó Károly* a rágalmasz vétsége miatt a vádlottak szigorú megbüntetését kérte, míg *Szabó Frigyes* dr., *Tolnai János* dr. és *Kertész Miksa* dr. védők azt fejtegették, hogy legfeljebb becsületsértés vétsége foroghat fenn a vádlottak ellen. A tárgyalás délután három órától este hét óráig tartott, mivel azonban a tanúk nagy száma és a perbeszéd miatt még nem volt befejezhető, ítélethozatalra csak hétfőn kerül a sor.

§ **Börtönre ítélt postasikkasztó.** Csü-örtöki számunkban foglalkoztunk a bokszegei postahivatalnál történt sikkasztással, amely miatt a postaigazgatóság *Nemetz Ferencné* postamesernőt fejelemi uton elmozdította állásától. A vizsgálat ugyanis kiderítette, hogy a postamesernő a múlt év májustól októberig férjére bízta a hivatal kezelését, *Nemetz Ferenc* pedig a kezelhez befolyt pénzekből több ízben kisebb-nagyobb összegeket, összesen 741 korona 92 fillért a saját céljára fordítva jogtalanul eltulajdonított. Az aradi kir. törvényszék *Bittó József* elnöke alatt ma venta felelősségre a sikkasztó *Nemetz Ferenc*-et, miután neje ellen a nyomozást megszüntette. *Pogonyi Nándor* kir. ügyész vádbeszéde után a bíróság *Nemetz Ferenc*-et egy évi börtönre ítélte. Az elítélt enyhítésért, az ügyész súlyosbításért felelbezzett.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi ipartestület évi közgyűlését f. évi március 29 én tartja meg az Iparosház nagytermében. A közgyűlésen való megjelenését megígérte *Barabás Bóla* dr. országgyűlési képviselő, az aradi ipartestület ügyésze, aki az iparosok érdekeinek megvédése céljából nyilatkozni is fog.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

F. J. (Oszentanna) Párisban, Londonban és Amszterdamban szintén azok a tojáskereskedők, akik tojással kereskednek. Többet nem tudunk róluk. Azt viszont, hogy a szobanforgó cég kikhez szállít, elárulhatjuk önnek. Az illető cég részint fogyasztóknak, részint viszontelárusítóknak szállít. Ezeknek a neveit azonban teljesen hiába keresték a Pallas Lexikonban. Ninesenek benne.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítjától. —

Arad, március 20.

A holnapi nappal a tavasz hivatalosan is beköszönt, ámbar nem mondhatni, hogy már határozott jelleget ölt, mert a hét egyik-másik napján az őszhez hasonló időjárás is volt.

A legutóbb megjelent mezőgazdasági tudósítás általában kedvezőnek jelzi a vetések állását. Kérdés azonban, hogy milyen idő lesz ezután? És amint most a gabonárák hanyatlának, a jövőben is az irányzat mikénti alakulása szorosan az időjárás menetével áll összefüggésben.

A mai gabonapiacra gyenge hozatal volt. Az eladásra kerülő gabonáért alacsonyabb árakat fizettek, mint a legutóbbi hetivásáron.

A mai piacunk elkeit:

3-400 mm. buza 10.60-11.80

2-300 mm. tengeri 5.85-95

Névtelen jegyzés:

Rozs 9.10-20

Zab 6.90-7.00

Árpa 6.40-50

A gabonárák 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, március 20.

Amerika öntyolcaddal magasabb. Kevés forgalom. Változatlan árak.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra . . .	11.75-11.76	11.65-12.66
Buza októberre . . .	9.82-9.83	9.74-9.75
Zab áprilisra . . .	7.73-7.74	7.68-7.69
Rozs áprilisra . . .	10.76-10.77	10.56-10.57
Tengeri májusra . . .	6.70-6.71	6.65-6.66

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény 641.50
Magyar hitelrészvény 767.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Március 20. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon feletti súlyban — fillérig; közép páronként 300-400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon feletti súlyban 128-130 fillérig; fiatal közép páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban 128-130 fillérig; könnyű páronként 280 kilogrammig terjedő súlyban 128-130 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon feletti súlyban — fillérig; közép páronként 240-260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéselészám: Március hó 17. napján volt készlet 24 969 darab, március 18. napján főhajtott 497 darab, március 18. napján elszállított 168 darab, március 19. napjára maradt készletben 25,298 darab. A hizott sertés üzet irányzata: Genedes.

CSARNOK.

Miss Northcott vőlegényei.

Írta: Conan Doyle.

Angolból fordította: Vörösa László. 6

Ekkor megtudtam, hogy szerencsétlen szintelen barátom beszélt Cowlessal, de ez sohasem szolt egy szót sem arról, hogy mit mondott neki.

Barátom az éjjel korán lefeküdt, de én még sokáig ott ültem a kandalló mellett, gondolkozva mindazok felett, amiket láttam és hallottam. Éreztem, hogy valami rejtély veszi körül e leányt, valami sötét s különös végsőt, amely minden feltevést kigunyol. Rágondoltam Prescottnak vele folytatott beszélgetésére, melyet előbbiek végzetes halála követett. E tényt párosítottam a szerencsétlen ittas Reeves panaszos kiáltásával: Miért nem mondta meg ezt nekem előbb, és több szavával. Aztán eszembe jutott Mrs. Merton figyelmeztetése, Cowlesnek nyilatkozata róla és végül a megkorbácsolt kutyávall jelenet.

Elmélkedésem eredménye nem volt kedvező és mégsem tudtam valami említésre méltó gyanút felhozni e ró ellen. Ép oly rossz, mint haszontalan lett volna figyelmeztetni barátomat, amíg biztosan nem tudom, mi az, ami

ellen figyelmeztetnem kell. Minden gyanúsítást megvételessel utasított vo na vissza. Mi tegyek? Hogyan nyerhetnék valami pozitív adatot karakteréről és előéletéről? Uj ismerőseiket kivéve senki se tudott róluk Edinburgban. Árva gyermek volt, s tudommal sohasem mond a meg senkinek, hol volt előbbi hazája. Hirtelen egy eszme villant át agyamon. A yám egy barátja volt Joyce ezredes, ki hosszabb id-ig szolgált Indiában a vezérkarnál és kinek valószínűleg ismernie kellett az ott lévő tiszteteket. Rögtön leültem s meggyújtva a lámpát, levelet írtam az ezredesnek. Megírtam neki, hogy szeretnék felvilágosítást nyerni bizonyos Northcott kapitányról, ki a 41. gyalogezredben szolgált és a perzsa háboruban esett el. Leírtam a férfit, amennyire fényképe után emlékeztem reá, aztán megcímelve a levelet, még ez éjjel elküldöttem. Ezek után, érezve, hogy minden lehet meg tettem barátom érdekében, nyugodni tértem, de sokkal jobban fel voltam izgatva, minsem aludni tudtam volna.

Második rész.

Két nap múlva levelet kaptam Lelces'er-ből, ahol az ezredes lakott. E-öttem fekszik a levél s szószerint lemásolom. Következőképen hangzik:

Kedves Bob! Nagyon jól emlékszem a kérdéses férfira. Calcutában, majd később Hyderabadban együtt szolgáltam vele. Különös, sajtóságos ember volt, de vitéz katona, aki Sobraonnál kitüntette magát s ha jól tudom, meg is sebesült. Nem volt népszerű ezredében; azt mondták róla, hogy könyörtelen, szivtelen, hideg ember, kiből minden érzés, minden kedély hiányzik. Az a hír is volt elterjedve róla, hogy sátánimádó, vagy ilyesmi és hogy bűvös szemei vannak, ami természetesen mind esztelenség. Emlékszem, hogy különös elméleti voltak az emberi akarat hatalmáról és az észnek hatásáról az anyagra.

Hogy állsz orvosi tanulmányaidal? Soh se felelj el fiam, hogy mindenkor számíthatsz reám és ha bármiben is segíthetek, mindig készséggel álllok rendelkezésedre. Szeretettel üdvözöl

Öreg barátod:

Edward Joyce.

U. I. Northcott rem a háboruban esett el. A béke kihirdetése után ölték meg egy esztelen kísérlet alkalmával, midőn a napimádók templomból az örök tüzet el akarta rabolni. Különös rejtély vette körül halálát.

(Folytatása következik.)

Nemzeti Színház.

Szombat, 1908. évi március hó 21-én:

B) bérlet.

B) bérlet.

Varázskeringő.

Operette 3 felvonásban. Írták: Dörmann és Jacobsohn. Fordította: Mérei Adolf. Zenéjét szerzette: Strauss Oszkár.

SZEMÉLYEK:

XIII. Joachim Szathmári A. Niki, hadnagy Faludi K.
Heléna, leánya Wlassák V. Friderika Zalai Margit.
Lotár, öcsöce Leóvelei Leo. Steingruber Kállay Jolán.

Köz este este 7 óra fél órákor.

Uj műsor.

Válogatott ujdonságok.

Az előadások 6 órákor kezdődnek.

Oránia színház.

(Baró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Műsor 1908. március hó 21-én, szombaton:

1. A vetélytársak. Dráma. — 2. Az imitátor. Mulattató.
— 3. Isten uja. Dráma. — 4. Az elvarázsolt ház. Erdekfeszítő.
— 5. A féltékeny Pierrot. Rendkívül érdekes.
— 6. Madarak. Természet után. — 7. Forradalom. Szenzációs.

Előadások délután 6, este fél 8 és fél 9 órákor.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda.

NYILTTER.*

Nyilatkozat.

Alíróttak kinyilatkoztatjuk, hogy a pan-kotal Izraelita templom javára rendezendő táncmulatságban, mely 1908. március hó 28 án lesz, semmiféle fénykedésünk nincsen és a rendezői listromban neveink tudtuk és be leegyezősünk nélkül lett közzé téve.

M gyarad, 1908. március 19.

Morariu Aurél.
Morariu János.
Popescu János.
Pacurariu Lajos.
Adrian Popescu.

1341

116 - 1908. g. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a törvényhatósági bizottság 6735, 7077, 7299, 7539/1908-138. számú határozata alapján a 108-1908. g. számú március hó 28-ára kitűzött versenyárgyalási határidő hatályon kívül helyezésével Arad sz. kir. város által építendő hat elemi iskola építési munkálatainak biztosítására folyó évi április hó 3-án d. e. 1/2 10 órákor a városháza földszinti termében zárt ajánlati versenyárgyalást hirdet.

Az iskolák helye: Fürj-utca 5., Csutorautca 12., Mihály-utca 60., 61., Gizella-utca 10., Kovács-utca 17. és külhatár, szeretyházi dűlő.

Az iskolák helye a városi mérnöki hivatalnál kitett térképen megtekinthető.

Helyszini rajz, tervek, munka mennyiség és méret kimutatás, vállalati feltételek a városi mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt d. e. 9-12-ig és délután 3-6-ig megtekinthetők, ugyanott megszerezhetők az ajánlati költségvetések is ivenként 40 fillérért, valamint az ajánlati lapok is.

Ajánlatok tehetők:

I. Az egyes iskoláknál teljesítendő munkákra külön-külön és pedig: 1. föld, kőműves, elhelyező és cement munkákra 2. kőfaragó munkára. 3. ács munkákra 4. bádagos munkákra 5. tetőfedő munkákra 6. asztalos munkákra 7. lakatos munkákra 8. mázoló munkákra 9. üveges munkákra 10. szobafestő munkákra.

II. Az egyes iskoláknál teljesítendő összes munkákra.

Versenyezni óhajtok felkéretnek, miszerint a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett ajánlataikat az ajánlati költségvetéssel együtt közvetlenül vagy posta útján a kitűzött nap délelőtt 1/2 10 óráig Aradváros gazdasági székéhez annyival is inkább nyujtsák be, mivel a későbbben érkezetteket figyelembe nem vesszük.

A versenyárgyaláson az ajánlattevők vagy azok képviselői jelen lehetnek.

Ajánlattevő köteles az ajánlati végösszeg 5%-át készpénzben, vagy a közszállítókra vonatkozó 55800 - 1907. sz. közszállítási szabályzatban megjelölt óvadékképes értékpapirokban bánatpénzül i. év április hó 8-án délelőtt a városi pénztárnál letenni, s a letétjegyet ajánlatához csatolni.

Ajánlat csakis a város által kiadott szabványos ajánlati lapon és a munka mennyiségei szerint kimutatási úrlapon egységes árákkal tehető, megjegyezzük azonban, hogy százalékos árengedményrel vagy felülfizetéssel tett ajánlatokat figyelembe nem vesszük.

Az ajánlatok borítéka a következő felirattal látandó el: „Arad sz. kir. város gazdasági székének” Arad.

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

„Ajánlat a 116-1908. számú hirdetésben kiirt iskolának munkájára.”

Az építkezés a felszólítás után azonnal megkezdendő és az iskolák folyó év július hó 1-ig tető alá hozandók és folyó év szeptember hó 15-ig teljes készen átadandók.

Ajánlattevő köteles ajánlatában kijelenteni, hogy a terveket és költségvetést, vállalati általános és részletes feltételeket a helyi viszonyokat teljesen ismeri és magára nézve kötelezőnek elfogadja.

Ajánlattevők ajánlataikkal a közszállítási szabályrendelet 25 §-a értelmében a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

Azon pályázók, a kik a szóban levő építési munkálatok teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek már ajánlataikban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és annak képesítését igazolni. A versenyárgyaláson kizárólag az Építőiparosok Országos Szövetségének tagjai vehetnek részt.

Kikötetik, hogy az építészek kizárólagos hazai gyártmányu anyagot használhatnak és magyar honos munkásokat alkalmazhatnak, a mely kötelezettség egyik vagy másika alól indokolt esetekben felmentést a belügyminiszter ur adhat.

Azon ajánlattevők akik ajánlatuk benyújtásakor Arad város közönségével üzleti összeköttetésben nem voltak, illetőleg ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelem és ipar kamara bizonylatával igazolni, a melyhez vállalatuk tartozik.

A város közönsége fent tartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül tekintet nélkül az ajánlott árakra szabadon választhasson.

Arad, 1908. március. 16 án.

A gazdasági szék.

2655-1908. tkvi sz.

Együttes árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az aradi polgári takarékpénztár r.-t. aradi cég, mint jelentkező, ugy Tóth József aradi és Molnár József világosi lakosok mint csatlakozóknak kimondott végrehajtatóknak Barcza István aradi lakos végrehajtást szenvedett elleni 247 korona 47 fillér, 400 korona és 264 korona tőke követelések és járulékaik iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő, Arad Peryáva külvárosában fekvő, az aradi 1592. sz. tjkvben A. + 1 sor 2055. hrszám alatt felvett Kósar-utca 19. számú ház, udvar és kertre az árverést 2155 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban Barcza József aradi lakos késedelmes vevő veszélyére, bánatpénzének elvesztésével elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1908. évi április hó 18-ik napján délután 3 órákor az aradi igazságügyi palota földszint jobbra levő 48. számú helyiségben megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 215 korona 50 fillért készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminis teri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Arad, 1908. évi március hó 10 ik napján.

Aknay,

kir. tiszti bíró.

1342

Olcsó árak, nagy megtakarítás!!

Angol öltöny és felöltő szövet ujdonságok megérkeztek a kizárólagos posztó gyári raktárba

Leichner és Fleischer Arad, Szabadságtér 17.

Angol női costum kelmék nagy választékban

Intelligens

Özv. urinónél jó házi koszt kap-
ható. Bővebbet Tökölly-tér 4. sz.,
ajtó 3.

171-1908. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy az 1881.
évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében
az aradi kir. törvényszék 1907.
évi 22583. számú elrendelő és az
aradi kir. járásbírósnak 1908. V.
65/2. számú kiküldő végzése foly-
tán Neumann Adolf bpesti cég és
Neumann Simon végrehajtók ja-
vára, Szilvássy István és Szilvássy
Istvánné aradi lakosok ellen 100
kor. és 193 kor. 09 fill. tőke és
jár. erejéig foganatosított kielégi-
tési végrehajtás alkalmával bírói-
lag le- és felülfoglalt 740 koronára
becsült butorárúkból álló ingók a
még fizetetlen összeg kielégítésére
a helyszínen, vagyis Aradon, Weit-
zer János-utca 19. sz. alatt 1908.
évi március hó 23. napjának d. u.
4 órájára kitűzött nyilvános árve-
résen a legtöbbet ígérőnek kész-
pénzfizetés mellett becsáron alul
is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő
ingókat mások is le és felülfog-
lalták, és azokra kielégítési jogot
nyertek volna, ezen árverés az
1881. év LX. t. cz. 102. §-a értel-
mében ezek javára is elrendeltetik.
Kelt Aradon, 1908. évi március
hó 8. napján.

Najmányi B. la,
bir. végrehajtó.

1321

Az 1902. évi verscezi Ipar és gazdasági kiállításon és az 1901. évi
makói Ipar és gazdasági kiállításon a nagy díszoklevéllel kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L. és FIA
ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI
ORGONA-ÉPÍTŐ MŰINTÉZET (villamos üzemre berend.)
TEMESVÁROTT.

Szállít kitűnő, leg-
újabb rendszer szerint
készített

**pneumatikus
orgonákat**

bármily nagyság-
ban a legolcsóbb
árak mellett.

Javítások, átalakítá-
sok és hangolások át-
vétetnek, olcsón és ki-
tűnő szakértelemmel esz
közöltetnek.

Bővebbi felvilágosi-
tással és költséggvetéssel
szívesen szolgálók.

az 1896. évi kiállításon
A nagy milleniumi érem-
mel kitüntetve.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

— SZÉN SAV - MŰVEK —

ujjonnan berendezve

kartelen kívül szállítanak azonnal bár-
mily mennyiségű természetes vegyileg
legtisztább folyékony

Szén savat

a világhírű buziasfürdői szén savforrá-
sokból szikvizgyártáshoz, vendéglősök-
nek és egyéb ipari célokra.
Ezse nem tevesztendő nevelésé-
sen előállított, kevésbé kiadós szén-
savval.

Megbízható, szigorúan leltikimeretes kiszolgálás!

Buziasfürdői ásvány- és gyógyvizek

1/2 és 1/4 literes üvegekben.

Sziv. vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

Előrendű asztali víz.

Felvilágosítással készségesen szolgál

Muschong-Buziasfürdői szén savművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziasfürdőn.

Sürgönycim: Muschong, Buziasfürdő. — Interurban telefon 18. sz.

Ügyes helyi képviselők kerestetnek.

**7" száraz
tölgy
szőlőkaró**

jutányos árban kapható
Tauczon.

Cim **Sámuel Márton,
Taucz, Aradmegye. 1284**

**Takarékpénztárak
Ellenőrzése. Ára 4 k. 40 f.**

Ira:

Balassa Benő,

állami felső kereskedelmi iskolai tanár.

Kapható szerzőnél Zalaegerszegen.

A m. kir. kereskedelmi miniszterium
jelen művet közzétette ajánlotta az
érdekeltségi körök figyelmébe. Szerző 25
évi gyakorlati megfigyelés után egybeállí-
totta az ellenőrzési munkálatok összesé-
gét. Nevezetesen: 1. A hetenként megej-
tendő számvizsgálatot; 2. a számviteli
munkálatok és ügykezelés havi ellenő-
zést; 3. a negyedévenként megejtendő állo-
mányvizsgálatot; 4. az év végén teljesi-
tendő leltározást; 5. a zárszámadások mi-
kenti elkészítését és ezek adatainak he-
lyességének kimutatását.

A könyv a számvizsgálók, felügyelő-
bizottsági tagok, sőt a vezetőséget is meg-
tanítja az ellenőrzési munkálatok szak-
szerű gyakorlati kivitelére és mélyreható
bepillantást enged az intézetek belső éle-
tébe, a jövedelmek helyes elszámolásába,
az egész forgalomnak tárgyilagos megité-
lésébe. E könyvet a napi és szakajtó a
legmelegebben ajánlja takarékpénztárjai
ellenőrzőinek figyelmébe.

Uj üzlet!

Szabott árak!

Uj üzlet!

Saját érdekében

győződjön meg arról, hogy a világhírű

Kobrak-cipőkben

a legkényelmesebben lehet járni, a mi a kitűnő sza-
bás és finoman kidolgozott anyagnak köszönhető.

**A szabadalmazott, kézzel kötött, bőr Kobrak sandálok
hölgyek, urak és gyermekek részére már megérkez-
tek és kaphatók Aradon kizárólag**

Lányi Marcell

Kobrak cipőraktárában

967

Arad, Atzél Péter-utca 1. sz.

Uj üzlet!

Szabott árak!

Uj üzlet!

APRÓ HIRDETÉSEK.

Jobb állásu iparos

házasság céljából ismeretséget óhajt vidéki előkelő iparos, vagy polgári családból való fess református leánnyal. Cim „Komoly” jelige alatt a kiadóhivatalban. 1325

Bolti kisasszony

azonnal kaphat állást Záray Géza delikatesz kereskedésében. 1322

Szegények

valláskülönbség nélkül kapnak főzeléket csütörtökön déli órában hentesnél, a Simonyi-utcában. Elfogadok mindenféle élelmi cikket a szegények közt kiosztás végett. 51

Tavaszi Blouse Album

igen változatos eredeti francia blouse mintákkal. Ára 1 kor. 50 fill. Aradon kizárólag **Igazs I. és Fia** könyvkereskedésében kapható. 201

Csernovits Péter-utca 16. sz.

sarok szatócsüzlet lakással kiadó. Egészen új díófa üzleti berendezés esetleg eladó. 1312

Veszek könyvtárakat

és hangjegyeket. Minden újdonság raktáron. Antiquar könyvek. Könyvtárak berendezése. Nyomatványok elkészítése. Rongált dobozu levélpapírok kiürítése. Égető apparátusok. Kölcsonkönyvtár. Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedése, Aradon. 212

Intelligens hivatalnok

kiváló erő, fix fizetés mellett utazásra kerestetik.

Kivánatos a magyar és német nyelvnek szóban és írásban, a szerb nyelvnek pedig szóban való tudása.

Pályázók fizetési igényeik és referenciáik megjelölésével ellátott ajánlataikat, lehetőleg fényképpel intézendők: 1323

Clayton & Shuttleworth Ltd.

Temesvár-Józsefváros, Uri-utca 1. szám.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

A MOLL A-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása legmakacsabb gyomorbajok, testi bántalmak, gyomorgörös és gyomorhív, rögzött székrekedés, máj bántalmak, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen a jeles házszer, mely évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. — Hamisítások törvényileg fenytettek.

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Mollnak védjegyét és aláírását tünteti fel.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Moll-féle feliratu ónozattal elzárva van. A Moll-féle sóborszesz nevezetesen mint ládjalomcsillapító bedörzsölési szer, köszvény, csusz és a meghülés egyéb következményeinél legismertesebb népszerű. — Egy ónozott eredeti üveg ára 1 kor. 90 fill.

csak akkor valódi ha mindegyik üveg Moll A. védjegyet tünteti fel és „A SÓBORSZESZ” felirattal van ellátva.

MOLL-féle gyermekszappan.

Legfinomabb, egészen új rendszer szerint előállított gyermek és högyszappan gyermekek és felnöttek okszerű bőrápolása. Egy darab ára 40 fill. 5 darab kor. 1-80 fill. Minden darab gyermekszappan a MOLL-védjeggyel van ellátva. — Főszéküldés: MOLL A gyógyszerész, os. és kir. udvari szállító által. Bécs, I., Tuchlauben 9. sz. 5941

Vidéki megrendelések naponta postautánvétel mellett teljesítettek. A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni. Aradon kapható: FÖLDES KELEMEN és HAJÓS ARPAD gyógyszerárakban.

Mc Cormick amerikai aratógép-gyár

igazgatósága és főraktára: Budapest, V., Alkotmány-utca 12. Knecht E. John igazgató. Mc Cormick kéveköto-aratógépjei és marokrakó-aratógépjei a magyar viszonyoknak megfelelően külön lesznek gyártva. Ez nem árs frázis, hanem tény!

Összes gértípusokról való képek katalógusokat kívánatra bérmentve küldjük.

Vezérképvisező Kovács Soma és Társa urak Aradon. 5996

Köhögés!
Aki szereti az egészségét, megátolja a köhögést. 5245 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány igazolja, hogy feltétlen eredményes a **Kaiser-féle mell-karamella** (A három leányval.) használata. Orvosilag ajánlva és megvizsgálva köhögés, rekedtség vagy katarrus, elnyálkásodás, erős dohányzás folytán beállott hurut és gőrcsős köhögések ellen. 579
Csomagja 20 és 40 fillér, doboza 80 fillér.
Kapható: Gutori Földes Kelemen, Hajós Árpád és Rozsnyay Mátyas gyógyszerárakban Aradon, Zombory János és a „Szent Háromság” gyógyszerárakban Uj-Szent-Annán, Szokoly Sándor „Iris” gyógyszerárakban Lippa, Krausz Elemér gyógyszerárakban Glogovátz és Toffert Károly gyógyszerárakban Békén.

Elsőrendű létszerész Ezlet.
DICK-SAMU
Óra és létszerész
Budapest, V. és Walfert János-utca 12. szám.

Már az javit mindennemű órákat kék és jótállás mellett a legolcsóbb áron. Raktáron tart mindennemű színből létszerészt a legkülönbözőbb kiállításban. Legjobb minőségű órák, orrcsipek és szemüvegek arany, ezüst, nickel és tekerő-órák csont keretekben, legjobb áruvárossal.
Nagy raktár sűrűségi fokmérőben, bőr, must és szesz részere. Továbbá mindenféle nőmerek, mindennemű kivitelben. 5426
Szemüvegek és orrcsipek értékei rendezet szerint azonnal kifizetnek.

V Á S Z O N M A R A D É K O K !

Az új kelmek már megérkeztek!

Különös nagy gonddal összeválasztott **Costüm kelmek és divat-szinek! Uj blouse és pongyola-kelmék páratlan szép mintázatban.**

Rosenblüh H. és Társa.
Szabadság-tér.

V Á S Z O N M A R A D É K O K !